

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1909—10. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 53. ÉVÉBEN.

SZERKESZTÉ:

BÚN SAMU

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,

IGAZGATÓ.

1910

KRAUSZ ÉS FARKAS KÖNYVNYOMDÁJA NAGYKANIZSA

27249

REV 98

89 VHA

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1909—10. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 53. ÉVÉBEN.

SZERKESZTÉ:

BÚN SAMU

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,

IGAZGATÓ.

1910

KRAUSZ ÉS FARKAS KÖNYVNYOMDÁJA NAGYKANIZSA

37340

I.

Iskolaszék.

Elnök: Dr. Rothschild Jakab

Alelnök: Rosenberg Richárd

Jegyző: Barta Lajos

- Dr. Neumann Ede, iskolai felügyelő
- 5 Bettlheim Győző
Bún Samu, igazgató
Dénes Lajos
Ujnépi Elek Lipót
Grünhut Henrik
- 10 Halphen Mór
Hirschfeld Rezső
Heltai József
Löwy Adolf
Dr. Ollop Mór
- 15 Ötvös Emil
Rapoch Gyula
Rothschild Zsigmond
Dr. Rothschild Samu
Scherz Richárd
- 20 Dr. Schwarz Adolf
Schwarz Gusztáv
Szommer Náthán
Stern Sándor
Dr. Villányi Henrik
- 25 Dr. Weisz Lajos
Zerkowitz Lajos

II.

Jelentés a lefolyt 1909—10. tanévről.

A javító vizsgálatokat augusztus 31-én tartottuk meg, a beírásokat szeptember 1., 2. és 3. napjain eszközöltük, a rendes tanítás szeptember 6-án vette kezdetét.

Felvétetett az alsó osztályba	41
a középső „	39
a felső „	32
összesen	112 tanuló

Az iskolát a tanév végeig látogatta	
az alsó osztályban	39
a középső „	37
a felső „	31
összesen	107 tanuló.

A felvett tanulók közül volt teljesen tandíjmentes 20, részben 58, az elengedett tandíj összege 8960 korona.

Az *egészségi állapot* ugy a tanári kart, mint az ifjúságot illetőleg kedvező volt. Mindazonáltal egy komoly törekvésű tanulókat, Hamburg Róbert felső oszt. tanulót, hosszabb betegeskedés után, melyet csak rövid időre szakított meg a csalfa remény, ragadta ki a kegyetlen halál körünkből. A tanári kar és tanuló-társai szeretete kísérte utolsó útjára.

A fegyelmi állapot és a tanulmányi eredmény kielégítőek voltak.

Fájdalommal jelentjük, hogy *Dr. Blau Simon* ur, ki iskolaszékünknek 1887 óta tagja volt, május 12-én jobblétre szenderült. Benne iskolánk lelkes barátját, az orvosi kar egyik kiváló tudós tagját vesztette.

A tanári karban, nevezetesen a mennyiségtani tanszéken, a lefolyt tanévben többször is állt be változás. *Markovits Dávid*, a kereskedelmi és politikai számtan tanára, a pécsi felső kereskedelmi iskolához megválasztatván, iskolánknál elfoglalt állásától kilenc évi buzgó és sikeres működés után szept. 30-án megvált. Tárgyai előadásával az iskolaszék ideiglenesen Vermes Aladár szakvizsgázott tanárjelöltet, majd Steiner Albert, a budapesti Röser-féle intézet tanárát bizta meg, míg a megüresedett állást február 22-én *Elek Mór* tanárral töltötte be. A többszöri

változás dacára a szakszerű tanítás e tárgyban is megszakítás nélkül folyt.

Nagyságos *Dr. Schack Béla*, kir. főigazgató úr április 18-án intézetünket meglátogatta, az előadáson minden osztályban többször jelen volt és távozásakor a tapasztaltak feletti teljes megelégedését fejezte ki.

Pünkösd első napján a régi kétosztályú kereskedelmi iskola utolsó 1890-iki évfolyamának 37 végzett növendéke közül 20-an, ugyane napon a felső ker. iskola 1900-iki évfolyamának 32 tanulója közül 24-en viszontlátták egymást az intézet falai között.

III.

Az iskola jötevői.

Ösztöndíjak.

Alapító, adományozó	Ösztöndíjas	Oszt.	K
Alapítványok:			
Gelsei Gutmann S. H. 2 tandíjmentes hely	Fürst Ödön	II.	
Nagykanizsai Takarékpénztár	Nagy István	III.	
	Práger Árpád	I.	40
	Nagy István	III.	40
Pollák Ármin	Gandl József	I.	12
Dr. Stolzer Henrik	Herzog Aladár	II.	23
Loewy Ödön	Muth László	I.	52
Délzalai Takarékpénztár	Mihalecz József	II.	100
	Fischer Ernő	III.	100
Bún Samu	Engel Ármin	III.	36
Dr. Villányi Henrik	Benkő Károly	III.	15
Adakozások:			
Nagykanizsai Takarékpénztár	Mandl Jenő	I.	20
	Kollárovits István	II.	20
Nagykanizsai Keresk. Társulat	Böhm Gyula	I.	20
	Vámosi Tivadar	I.	20
Zalamegyei Gazd. Tkptár	Hacker Leó	I.	20
Leöwy Arnold	Ködbaum István	III.	25
	Biró Ferenc	I.	25
	Rauch Béla	I.	25
Országos Vasutas Szövetség			
Nagykanizsai Köre	Piszár József	III.	20
Dr. Ollop Mór	Fürst Ödön	II.	1#

A nagykanizsai izr. nőegylet a tanári könyvtárnak Szabolcsi Miksa „A zsidók története“ című hatkötetes, 96 korona értékű művét ajándékozta. A nemeslelkű adakozóknak e helyen is mondunk köszönetet.

IV.

Tanári kar.

Bún Samu, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a Ferenc József rend lovagja, a keresk. szakiskolai tanárok orsz. egyesületének választmányi tagja, Nagykanizsa város képviselő testületének tagja, tanította a könyvvitelt a középső és felső osztályban, az irodai munkálatokat a felső, a ker. ismereteket az alsó osztályban. Működésének évei 43, az intézetnél 42.

Balog D., felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a természetrajzi, földrajzi, áruismeri, természet- és vegytani szertár, valamint tanári könyvtár őre, tanította a vegytant, áruismeret és technológiát a középső és felső, a földrajzot mind a három osztályban, a fizikát és ker. levelezést az alsó, az irodai munkálatokat az alsó és középső osztályban. Működik ez intézetnél 8 év óta.

Domány Ármin, középiskolákra képesített rendes tanár, az önképzőkör vezetője, az ifjúsági könyvtár őre; tanította a történelmet, a magyar nyelvet és irodalmat mind a három, a kereskedelmi levelezést a középső és felső osztályban. Működésének évei 13, ez intézetnél 11.

Elek Mór, szakvizsgázott tanárjelölt, tanártestületi jegyző, tanította a mennyiségtant a középső és felső osztályban, a keresk. számtant mind a három osztályban, a szépírást az alsó osztályban. Működik ez intézetnél február 22. óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban. Működésének évei az intézetnél 17.

Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, városi képviselő, tanította a német és francia nyelvet mind a három osztályban. Működésének évei 26, ez intézetnél 19.

Vermes Aladár, szakvizsgázott tanárjelölt, tanította a mennyiségtant az alsó osztályban.

Hitoktatók :

Domány Ármin, az izr. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél e minőségben 2 év óta.

Benedek Paskál, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 1 év óta.

Hütter Lajos, ág. ev. lelkész, az ev. tanulók hitoktatója, működik az intézetnél megszakítással 15 év óta.

Jankovits Velimir, gör. kath. lelkész, a görög kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Kádár Lajos, ev. ref. lelkész, az ev. ref. vallásu tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 1 év óta.

V.

Tanári könyvtár.

1909—10. évi gyarapodás.

Csop.	Szám	A szerző neve	A könyv címe
I.	159	Mazurek Pál	A rajztanítás az elemi iskola 1. és 2. osztályában.
	160	*Gaál Mózes	A jövő iskolája.
	161	* —	Magyarország közoktatás- ügye 1908-ban.
	162	Falk Richárd	Énekkönyv az izr. el. iskolák részére.
	163-69	Hosztinszky Antal	Az elemi iskolai rajzok 7 pld.
	170	* —	A szabadoktatás orsz. szerv.
	171	—	Utasítás az áll. el. népisko- lák gondnoksága stb. szá- mára.
II.	149	id. Szinnyei József	Magyar írók élete és művei XIII. kötet.
	150	*Kőrös Endre	Kudrun.
VI.	360	Todd	Népszerű csillagászat.
	361	Paulovits Sándor	Raguza környéke.
	362-7	Szabolcsi Miksa	A zsidók története (magyar Graetz).
	368	R. Kiss István	Az utolsó nemesi felkelés.
	369	*Dr. Kovács Dénes	Kossuth-Emlékalbum.
IX.	32	Wichelhans H. dr.	Népszerű előadások a che- miai technológia köréből.
	33	Hermbstädt S. F.	Grundzüge der experimentha- len Kameral-Chemie 1808.
X.	151	—	Az iparoktatás az 1906--1908. években.
	152	Dr. Schack Béla	A magyar kereskedő könyve III. kötet.
	153	—	Hazai ipari beszerzési források
XI.	73-74	*Sulpe György	Munkásügyi reformok.
XIII.	216	—	Hivatalos Közlöny 1909.

Csop.	Szám	A szerző neve	A könyv címe
XIII.	217-8	—	Néptanítók Lapja 1909.
	219	—	Keresked. Szakoktatás 1909.
	220	—	Magyar Könyvviteli Folyóirat 1909.
	221	—	Magyar Nyelvőr 1909.
	222	—	Magyar Izrael 1909.
	223	—	Izr. Tanügyi Értesítő 1909.
	224	—	Orsz. Paed. Könyvtár és Tan- szermuzeum Hiv. Értesítője 1909.
	225	—	Természettudományi Közlöny 1909.

* A nagym. vallás- és közokt. miniszter ur ajándéka.

A tanári könyvtár állománya az 1909/10. tanév végén.

I.	csoport	134	mű	171	kötet
II.	"	52	"	150	"
III.	"	54	"	113	"
IV.	"	35	"	46	"
V.	"	58	"	88	"
VI.	"	178	"	369	"
VII.	"	66	"	85	"
VIII.	"	85	"	108	"
IX.	"	30	"	33	"
X.	"	123	"	153	"
XI.	"	51	"	74	"
XII.	"	20	"	91	"
XIII.	"	26	"	225	"
XIV.	"	19	"	49	"

Összesen 971 mű 1754 kötet.

VI.

T a n t e r v

a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1905. évi augusztus 20-án kelt 44001. sz. alatti rendelete alapján.

1. Vallástan.

Alsó, középső és felső osztály. Hetenkint 1—1 óra.

A vallásoktatás a hitfelekezetek tanterve szerint történik s arról a hitfelekezetek saját hatáskörükben gondoskodnak. (1894. évi május hó 4-én 13033. szám alatt kelt vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendelet.)

2. Magyar nyelv és irodalom.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

A prózai írásművek ismertetése olvasmányok alapján.

1. L e i r á s. Tárgy- és jelenetrajzok, állatrajzok, jellem- és néprajz, úti rajz.

2. E l b e s z é l é s. Mese, parabola, életrajz, történetírás. A magyar történeti irodalom rövid ismertetése. Mutatványok a kiválóbb történetírók műveiből, tekintettel a történeti tanításra.

3. É r t e k e z é s. Fogalmak magyarázata, felosztás, részelés; a bizonyítás legegyszerűbb formái, elmélkedés, szorosan vett értekezés.

4. S z ó n o k l a t. A szónoki forma és irány: egy-két rövidebb olvasmányon megmutatva. Mutatványok Kölcsey és az ujabbkori szónokok műveiből.

5. L e v é l. Olvasmányok irodalmi jelentőségű levelekből.

A prózai olvasmányokon kívül a költőiekből lyrai és leiró művek, kisebb elbeszélések (románcc, ballada stb.) Különös gond fordítandó az olvasmányok szerkesztésére, a prózai és költői kifejezőmód különbségére.

Az írásbeli dolgozatok folyvást kísérik a tanítást és olvasást. Különösen fontos a dispositiók készítése. Ilyen dispositiók vagy az

olvasmányokból vett tételek kidolgozása s az olvasmányok utánképzése, házi és iskolai gyakorlatul felváltva kéthetenként egyszer.

Az olvasmányok tárgyi és alaki fejtegetésével kapcsolatban az alak-, mondat-, szóképzés- és verstan ismétlése.

Helyesírási gyakorlatok: tollbamondás valamint a könyv nélkül betanult daraboknak fejből való leiratása.

Próza- és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A magyar irodalom ismertetése, kapcsolatban a poétika főfogalmainak magyarázatával, olvasmányok alapján.

A mondákból kiindulva a magyar eposz fő képviselői: Zrinyi, Vörösmarty, Arany. A történeti énekek régi fejlődésének megemlékezésével, a rege Kisfaludy Sándornál és a ballada Aranyánál. A regény verses alakja; Gyöngyösy; újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról Kazinczynál és Kármánynál; az újabb regény fő képviselői: Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai. A vallásos, hazafias és szerelmi lyra, régibb példák bemutatása után Berzsenyi, Tompa, Petőfi és az újabb lyrikusok.

A tárgyalás mindenkor olvasmányokból indul ki. Az époszok és regények nagyobb mutatványokkal és kivonatokkal lehetőleg egészükben ismertetendők. Elbeszélő költemények és modern teljes regények házi olvasmányul. A kitünőbb írók rövid életrajza is beszövendő a magyarázatba.

Házi és írásbeli dolgozatok, részint az olvasmányok, részint a tanulók ismeretei köréből vett tárgyakról, felváltva kéthetenként egyszer.

Diszpozíciók készítése, nyelvi és stilisztikai magyarázatok, helyesírás.

Próza- és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

Felső osztály Hetenkint 3 óra.

A magyar irodalom ismertetésének folytatása olvasmányok alapján.

A dráma régi nyomainak megemlézése után: Kisfaludy Károly, Katona József, Szigligeti és Madách; vígjáték, tragedia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reformokban: Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák, Kossuth.

Az irodalomtörténet rövid áttekintése, figyelemmel a közgazdasági és utazási irodalomra.

Házi és iskolai írásbeli dolgozatok, felváltva kéthetenként egyszer a növendékek irodalmi és szakszerű tanulmányaiból vett tételekről.

Próza- és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

3. Német nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Az alak- és mondattan beható tárgyalása olvasmányok alapján, tisztán gyakorlati módon, különös tekintettel a nyelvi anyag gyűjtésére.

A német nyelv alak- és mondattani sajátosságainak, különösen a magyar nyelvtől eltérőknek, ismertetése.

Írásbeli gyakorlatok az alak- és mondattan elsajátítására, fordítások és utánképzés útján; a helyesírás elsajátítására tollbamondás, másolás és a könyv nélkül tanultaknak fejből való leírása; kisebb feladatok óráról-óra; nagyobbak, mint a házi és iskolai gyakorlatok, felváltva kéthetenkint egyszer.

Az olvasmányok nyelvi és tárgyi fejtegetése, szabatos fordítása magyarra.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Beszédgyakorlatok.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Olvasmányok részint szépirodalmiak, részint szakszerűek, beszédgyakorlatokkal, különös tekintettel a kereskedelmi nyelvre.

Írásbeli iránytani gyakorlatok kéthetenkint egyszer; fordítási gyakorlatok magyarból németre és szabatos fordítás németből magyarra.

Prózai és költői darabok könyv nélkül.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Az iránygyakorlatok folytatása és a magyar nyelvi oktatásra támaszkodva, módszeresen válogott olvasmányoknak verstani és poétikai fejtegetése.

Olvasmányok újabbkori elsőrangu íróktól, különösen a társadalom, tudomány és a publicistika köréből.

Írásbeli dolgozatok; fogalmazványok a tanulók ismeretköréhez mért tételekről és fordítás magyarból németre, valamint szabatos fordítás németből magyarra, kéthetenkint egyszer.

Prózai darabok és költemények könyv nélkül.

4. Francia nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

a) Nyelvtan. Olvasás (kiejtés); kapcsolatban a mondattan nélkülözhetetlen szabályaival. A névszók alakтана. A segédigék s a rendes igék ragozása. Fordítások a nyelvtan begyakorlására.

b) Olvasmányok. Egyszerű elbeszélések és leírások a

népmese, monda, történet, föld- és természetrajz, nemkülönben az üzleti élet köréből. Egyes költemények betanulása.

c) Szótanulás. Tárgyi csoportokban, különös tekintettel a kereskedelemben előforduló terminusokra s a nyelv sajátosságaira.

d) Írásbeli dolgozatok (másolás, tollbamondás, fordítás), rövidebbek óráról-óra; nagyobbak, mint a házi és iskolai gyakorlatok, kéthetenként egyszer.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Rendhagyó igék A partikulák. A szórend. A névszók mondattani tekintetben. Az igeidők és módok különösen a kötő-mód használata, az igeidők egymásra következése. Fordítások mint az alsó osztályban.

b) Olvasmány. Mint a megelőző osztályban. Az olvasmány tartalmának az idegen nyelven való kikérdezése s ennek nyomán beszédgyakorlatok.

c) Ügyiratok. Kisebb ügyiratoknak, főképp leveleknek olvasása, diktálása, fordítása és minták után való iratása.

d) Szótanulás tárgyi és etymológikus csoportokban. Nyelvi sajátságok, szinonymák, kereskedelmi kifejezések.

c) Írásbeli dolgozat mint az alsó osztályban, főképp fordítás az idegen nyelvre és gyakorlatok a levelezés köréből, kéthetenként egyszer.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Az infinitivus és participiumok használata. A határozók, a viszonzszók, a kötőszók. A nyelvtan rendszeres ismétlése. Fordítások mint a megelőző osztályokban.

b) Olvasmány. Nagyobb szemelvények jeles írók műveiből, tekintettel a nemzetgazdaságtan és kereskedelmi irodalomra is. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján.

c) Ügyiratok. Kereskedelmi ügyiratok, főképp levelek olvasása, fordítása, betanulása s minták után való iratása.

d) Írásbeli dolgozatok mint a középső osztályban.

5. Földrajz.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A földrajzi alapfogalmak ismétlése.

Az idegen világrészek áttekintése után a fontosabb államoknak (behatóbban Ázsia, Törökország, India, China, Japán, Perzsia, Egyiptom, Éjszak-Amerikai Egyesült Államok, Mexico, Brazília, Argentína, Chile ismertetése kereskedelmi szempontból.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Európa általános áttekintése és jellemzése után e világrész összes, főképpen nevezetesebb kereskedő és iparos államainak kereskedelmi földrajza, kapcsolatban az illető államnak idegen világrészekben fekvő birtokainak és gyarmatainak ismertetésével.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Magyarország és Ausztria földrajza; különösen Magyarország őstermelési, ipari és kereskedelmi viszonyainak tüzetes ismertetése; tekintettel az idegen, főleg a szomszéd országokból való összeköttetéseinkre.

Világkereskedelem.

Az előbbi két osztályban tanultak ismétléseül és áttekintő összefoglalásául a világkereskedelem mai állapotának a nevezetesebb világkereskedelmi piacoknak, közlekedési utaknak, eszközök és összeköttetéseknek ismertetése, természetesen kapcsolatban a fontosabb termelési helyekkel, terményekkel és iparcikkekkel, különös tekintettel Magyarország bel- és külkereskedelmére és figyelemmel a Balkánfélsziget kereskedelmi viszonyaira.

6. Történelem.*Alsó osztály.* Hetenkint 2 óra.

Bevezetésül röviden az ó-kori történet áttekintése.

A középkor történetéből. A népvándorlás (Attila) és a nyugati római birodalom romjain alakult keresztény-germán királyságok, kereszténység, Mohammed. Nagy Károly birodalma és annak felbomlása. Hűbériség. Az investitúra harc (a császárság és pápaság küzdelme). A kereszties hadjáratok. A Habsburgok a középkor végén. Az európai török birodalom megalakulása. Az olasz városok és a renaissance átmenet az újkorba.

A magyar nemzet történetéből. A magyar nép őstörténete, vándorlásai és honfoglalása. A magyar keresztény egyház és királyság megalapítása és megerősítése. A magyar királyság küzdelme a nyugoti és keleti császársággal. Az arany bulla és kora. Az utolsó Árpádok és összeköttetések a Habsburgokkal. Az Anjouk és Magyarország fellendülése. Új állami és társadalmi intézmények. Zsigmond és az olygarchia felülkerekedése. A Hunyadyak kora: a) Hunyady János mint a magyar nemzet és a kereszténység hőse; b) Hunyady Mátyás alatt a nemzet fénykora. A magyar királyság hanyatlása az utolsó Jagellók alatt.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az újkor történetéből. A renaissance terjedése és hatása. Találmányok és tengerentuli felfedezések. A reformáció és elterjedése; ellenreformáció. V. Károly és a Habsburgház hatalma tetőpontján. Angol Erzsébet és II. Fülöp; Anglia emelkedése és Spanyolország hanyatlása. Németalföld.

A harmincéves háború. XIV. Lajos. Az angol forradalom. Nagy Péter (éjszaki háború). Poroszország és II. Frigyes. A felvilágosodás; felvilágosodott absolutizmus. Éjszakamerikai szabadságharc. A francia szabadságharc. Napoleon császársága, a bécsi congressus.

A magyar nemzet történetéből. Magyarország a mohácsi vész után. Az erdélyi fejedelemség megalakulása, a reformáció elterjedése, török hódoltság.

Nemzeti és vallási sérelmek; Bocskai felkelése és a bécsi béke.

Magyarország részvétele a harmincéves háborúban. Bethlen Gábor és I. Rákóczy György.

Erdély fénykora és hanyatlása. I. Lipót: a Wesselényi-féle összeesküvés. Zrinyi Péter és társai. Tököly Imre felkelése. Magyarország felszabadulása a török járom alól és a bécsi önkényuralom. II. Rákóczy Ferenc felkelése és a szatmári béke. A nemzet és a királyi ház kibékülése. III. Károly, Mária Terézia és II. József. II. Lipót és az alkotmány biztosítása. Magyarország részvétele a francia háborúban és belső állapota ez idő alatt.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az újkor történetéből. Újabb forradalmak (juliusi és februári párisi forradalom) és a népszabadság. A tudományok haladása, felfedezések; gazdasági átalakulás, munkáskérdés. Az egyesült olasz királyság és a német császárság megalakulása. A keleti kérdés. Oroszország terjeszkedése a Balkán-félsziget felé, a legutóbbi orosz-török háború, a berlini congressus, Bosznia és Hercegovina megszállása.

A magyar nemzet történetéből. I. Ferenc uralkodása. Az 1825. évi országgyűlés: a nemzeti reformküzdelem kezdete. Kossuth Lajos és a „Pesti Hírlap“. Eötvös és a centralisták. Nemzetiségi mozgalmak. Védegylet. Metternich és kormányrendszere. Az 1807-ben megnyílt országgyűlés, az 1848-iki törvények. Alkotmányunk átalakulása. A szabadságharc. Önkényuralom. Deák Ferenc és az 1867-iki kiegyezés.

Az alkotmánytanból a mai magyar közjog ismeretése.

7. Mennyiségtan és politikai számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A négy alpművelet pozitív és negatív számokkal. Hatvány-mennyiség, négyzetre emelés közönséges számokkal.

Az elsőfokú határozott egyenletek egy és több ismeretlennel, különös tekintettel a szövegezett feladatok megfajtására. Arány és aránylatok.

A planimetriai idomok ismertetése a legfontosabb tantételek bevonásával, ezen idomok congruenciája, hasonlósága, területüknek s a kör kerületének és területének számítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlat egyszerű példákban.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Gyökmenység. Másodfokú egyenletek egy ismeretlennel.

A logaritmus fogalma. A Brigh-féle logaritmus-rendszer. A szorzat, tört, a hatvány- és gyökmenység logaritmusának, a logaritmushoz a számnak keresése. Számtani műveletek a logaritmusok segítségével.

Elsőfokú számtani és geometriai sorok. (Idevágó példák főképp a kamatszámítás köréből veendő.) A kapcsolástanból a helycsere, egybevetés és változás röviden. A valószínűségi számolásból az egyszerű és ellentett valószínűség.

A stereometriából a szabályos testek ismertetése szemléltetés alapján. A hasáb, gúla, henger, kúp és a gömb felületének és köbtartalmának kiszámítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati példákban.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Politikai számtan. Kamatos-kamatszámítás utólagos és előleges kamatlábbal, a conform kamatláb. Segédtablák.

Évjáradék-számolás. Kölcsöntörlesztés utólagos és előleges kamat mellett (évi, félévi és negyedévi annuitással). Záloglevelek és kölcsönök. Kölcsöntörlesztés. Lottéria-kölcsönök. Kölcsöntörlesztési és sorsjegyhuzási tervezetek készítése. A kölcsön árfolyama. A valódi kamatláb. A kölcsönárfolyamok egyenértéke.

Életbiztosítási számolások egyszeri és évi díjjal egy személyre a legegyszerűbb biztosítási módozatok mellett; ugyanezeknél a biztosításoknál a díjtartalék-számolás.

8. Természettan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek és alkalmazásuk. Inga.

Halmaz-állapot. A cseppfolyós és légnemű testek alaptünetmenyei és törvényei. A gőzgép.

A meleg és hatásai a testekre. A hőmérő. A meleg forrásai.

A hang keletkezése és terjedése, visszaverődése, magassága. Hangszerek.

A fény és annak terjedése, erőssége és mérése; visszaverődése és törése. Fontosabb optikai eszközök, különösen a mikroszkop. A látás; színszóródás; szinképelemzés; a testek színei.

A mágnesség.

Szikrázó elektromosság Áramló elektromosság. Elemek. Ohm törvénye. Az áram hatásai. Galvanoplasztika. Hőelektromosság.

Accumulator. Elektromágnes. Elektromos telegráf. Inducált áram. Dynamo-elektromos gépek. Elektromos erőátvitel. Telephon és mikrofon.

9. Kereskedelmi számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Alapműveletek egész számokkal, a közönséges és tizedes törtekkel, a rövidített és gyakorlati eljárások bevonásával.

A kereskedelmileg fontos országok mértékeinek és pénzeinek ismertetése.

A redukálás és resorválás. A megnevezett számokkal (mértékekkel és pénzekkel) való műveletek. Átlagszámítás. Olasz gyakorlat.

Hármas-szabály. Láncszabály. Arányos osztás. Elegyítés-szabály.

A százalék-számítás behatóan, alkalmazva a súly-, érték- és költség számolásnál az áruüzletben szokásos módon, az árúk egyszerű és összetett érvetésének könnyebb feladatai. Szeszámolás.

A kamat- és discont számolás.

A belföldi értékpapiroknak értékszámolása, tekintettel a budapesti és bécsi tőzsdei szokásokra. A belföldi váltók discontálása. Az osztrák-magyar bank határozmányai a váltók leszámítolására.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Arany- és ezüstsámolás; az ötvények finomsága és ennek jelzése, tiszta súly, ötvénysúly. Az osztrák-magyar bank beváltási szabályzata az aranyra vonatkozólag. A pénzlábak és a pénzverési viszonyok ismertetése. Az arany-, ezüstműanyag és pénznek nevezetesebb piacokon való árfolyama és értéke a tőzsdei szokások tekintetbe vételével.

A külföldi váltók árjegyzése. A külföldi váltók értékének és névértékének kiszámolása, tekintettel a budapesti, bécsi és a fontosabb külföldi tőzsdei szokásokra. Árfolyam-kompensáció. A tartozás és követelés kiegyenlítése külföldi váltókkal. Netto kiegyenlítés.

Felső osztály. Hetenkint 4 óra.

A külföldi váltók kémlete: választás a) rövid és hosszú lejáratú váltók, b) a közvetlen intézvény és küldvény vagy más idegen helyen fizetendő küldvény, c) a közvetítő külföldi helyek között. Kémleti számolások az aranyra és ezüstre. Direct és indirect kiegyenlítések külföldi váltókkal. Magyarország és Ausztria értékpapirjainak jegyzése a külföldi tőzsdéken. Kémlet értékpapirokkal. Bizományszámolás váltókkal és értékpapirokkal. Az árvetési számolás részletesen. Árvetési táblázatok készítése. A fontosabb börzeműveletek, különösen a prolongáció.

10. Irodai munkálatok.

Alsó osztály. Hetenkint 1 óra.

Számlák a közvetlen áruüzlet köréből. Scontrók, leltárak és mérlegek összeállítása, főképp a vonalzás és rendes bevezetés gyakorlása. Bizományi vétel- és eladási számlák, álszámlák. Jegyzékek váltókról és értékpapirokról.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Bizományi, költség- és biztosítási számlák bonyolódottabb esetekről. Jegyzékek és számlák arany-ezüstről, pénzekről, devisekről, értékpapirokról. Folyó számlák az alkalmazásban levő módok szerint, kölcsönös, kölcsönös és változó, kettős, kettős és változó kamatlábbal.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az előző osztályokban tanultaknak ismétlése után kombinált feladatoknak mintaszerű kidolgozása, a levelezés, a számtan és a könyvelés köréből.

11. Könyvvitelten.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Általános rész.

A könyvvitel fogalma, fontossága és célja; a könyvvezetőben megkívánt kellekek.

Törvényes intézkedések a könyvelés tárgyában (kereskedelmi törvény 1875. XXXVII. t.-c. 25—36. §-ai), a magyar csőd-törvény 1881. XVII. t.-c.: a magyar büntető törvény 1878. V. t.-c. idevágó pontjai.

A könyvek hitelesítése és bélyegzése: az azokban felveendő hasábrendek, általánosságban tárgyalva. Az üzletesemény mint könyvviteli tétel. Az adós és hitelező. A feljegyzések alaki kéllékei a hitelesség és szokások szempontjából.

A vagyon, annak felosztása activ, passiv és tiszta vagyonra. A leltározás, vagyon-beclés; összeállítás a leltárkönyvbe, tekintettel a vagyonrészek csoportosítására.

A könyvvitel két módszerének: az egyszerü és a kettős könyvvitelnek általános jellemzése.

a) *Az egyszerü könyvvitel.*

Lényeges könyvei: a leltárkönyv, a pénztárkönyv, a napló, a főkönyv és a scontrók (rovancsok, u. m. az árú-, az activ és a passiv váltó, az értékpapír stb. scontró).

Segédkönyvek rendeltetése. Beérkezett számlák könyve, kiadott számlák könyve, lejáratí könyvek, árúbizományi könyvek stb.

A könyvek megnyitása a leltár alapján.

A folyó könyvelések bemutatására egy rövid, egy vagy két havi árúüzlet könyveinek megnyitása, vezetése és lezárása esz- közlendő.

Leltározás az év végén. Az eredmény meghatározása.

b) *A kettős könyvvitel.*

A kettős könyvviteli módszernek jellemzése.

A számlák rendszere és tana kimerítően.

A kettős könyvvitel kétféle módozatának általános jellemzése:

1. Kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel (francia könyvvitel) jellemzése.

2. A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel (olasz könyvvitel) jellemzése.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: egyesített napló és főkönyv.

Segédkönyvek: az egyszerü könyvek scontrói és segéd- könyvei.

A könyvek megnyitása a mérleggel, azoknak vezetése az üzlet folyamában (próbamérlegek) és lezárása a Mérleg és a Veszteség- és Nyereség-számlával s nyers mérleg.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: Pénztárkönyv, Előjegyzék, Gyűjtő-Napló, Főkönyv.

Segédkönyvek: Folyó-számlakönyv és a közvetlen főkönyvezésnél felemlített segédkönyvek.

Gyakorlatul egy-két havi üzlet kidolgozása.

A hibák felkeresése és kiigazítása.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Kereskedelmi társaságok könyvelése.

A közkereset, betéti, részvénytársaságok és szövetkezetek könyvelései a kettős könyvvitel szerint mutatandók be, különösen figyelembe veendő a kereskedelmi törvények idevonatkozó határozatai, valamint a vállalatok keletkezésére, alakulására, a tőke elkönyvelésére vonatkozó viszonyok.

A folyó könyvelések bemutatása egy rövid üzletben.

A folyó üzletesemények elkönyvelése után a könyvek lezárandók.

A lezárási munkálatoknál figyelembe veendő az átmeneti tételek és tartalékok elkönyvelése. A részes és bizományi ügyletek könyvelése az áru- és banküzletben.

Egy havi takarékpénztári vagy hitelintézeti üzletmenet könyvelése a lényeges és segédkönyvekben, a hozzátartozó levelezésekkel együtt.

Ipari, illetőleg gyári vállalat könyvezése fővonalokban.

A könyvviteli műkifejezések német nyelven is ismertetendők.

12. Kereskedelmi levelezés.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Ügyiratok, nevezetesen a nyilatkozatszerűek, melyek a kereskedelem körében is gyakrabban előfordulnak. Ezek a bizonyítványok, elismervények, térítvények, kötelezvények, nyugtatványok, felmondások, engedmények, utalványok, meghatalmazványok; továbbá a beadványok, névszerint az iparigazolványt, a cégbejegyzést és cégtörést illető beadványok.

Körlevelek (hirdetésekkal). Az áru-üzletben kínáló levelek; levelek hitelügyben; tudakozó és informáló levelek; megrendelések és a velők kapcsolatban előforduló levelek.

Az ügyiratok közül azok, melyeket levél alakjában is szó-kás kiállítani, ebben a formában is gyakorlandók.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek fizetésekről. Levelek adósok és hitelezők között. Levelek váltó-ügyekben és pedig: a váltó-hitelről, intézvények-

ről, a váltó elfogadásáról, telepítéséről, váltó-küldvényekről, prolongatióról, bizományi váltókról, szükségbeli utalványokról, az óvásról és visszkeresetről. Levelek folyó-számlákról.

A levelekhez tartozó váltókat és jegyzékeket is kell készíteni.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek bizományi, szállítmányozási és biztosítási ügyekben. Levelek az érték-üzletben és általában bank-üzletekben. Levelek bukási esetekben. Meghitelező levelek. Szolgálati ajánlközások.

13. Kereskedelmi ismeretek.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A kereskedelem fogalma, jelentősége, felosztása. A kereskedő és a segédszemélyzet. Cég, telep. A kereskedelmi társaságok. Fel-számolás, csőd. Az árúk fajtái. A mértékrendszerek és a mérték-hitelesítés. A pénz, pénzverés, érem, valuta; váltópénz, papírpénz, kereskedelmi pénz. Hitel, kamat. Utalvány, check, váltó. A váltó fajtáinak, kellékeinek s a váltóselekvényeknek rendszeres ismeretése. Az értékpapírok, kötvények és részvények fajtái, kibocsátásuk és törlesztésük módjai. Az adás vevés, ajánlat, alkú, kötés, teljesítés, fizetés. A közvetítés: alkusz, ügynök, bizományos, kereskedelmi képviselő.

14. Közgazdasági ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Általános rész.

Szükségletek, javak. Gazdálkodás, magán- és közgazdaság.

Termelés. A termelési tényezők: természet, munka, tőke. Termelési költség, productív és inproductív termelés. A termelés eredményességének feltételei. Állam. Egyéni szabadság és tulajdonjog. Munkamegosztás s egyesítés. Vállalatok, azok nemei s gazdasági jelentősége. Üzlet. (Kis és nagy üzlet.) A termelés főágai.

Forgalom. A forgalom nemei s fejlődésének feltételei. Kereslet és kínálat. Érték. Az áralakulás szabad verseny mellett. Egyedárúsági árúk. Hatósági árszabások. A pénz, annak jelentősége és értéke. A hitel, annak nemei s hatása.

Jövedelem-megosztás. Bevétel, jövedelem és járadék fogalma. Földjáradék. Munkabér. Tőkekamat. Vállalkozó nyereség.

Fogyasztás. Közgazdasági és magángazdasági fogyasztás. Háztartás. Takarékoság. Fényűzés. A termelés és fogyasztás viszonya egymáshoz. Válságok. Biztosítás.

Különös rész.

Östermelés. Felosztása és különösen a mezőgazdaság. Földművelési és jószágkezelési rendszerek. Mezőgazdasági hitel.

Ipar. Felosztása, különösen a nagy- és kisipar s annak jelentősége. Céhszervezet. Iparszabadság. Az ipart előmozdító tényezők: szakoktatás, szövetkezés, társulás, kiállítások s különösen a szabadalom, minta- és jegyvédelem. Munkás-kérdés, intézkedések a munkásosztály helyzetének javítására, az állam, a vállalkozók és munkások részéről.

Kereskedelem. Közgazdasági jelentősége. Valuta, pénz, annak értéke és hatása. A nagyobb államok valuta-viszonyainak ismertetése. Kereskedelmi és közlekedési intézmények.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A bankok jelentősége és felosztása. Az egyenes bankügyletek, különösen a jegy-kibocsátás. A nagyobb államok jegybankrendszere. Takarékpénztárak. Közraktárak és közraktári ügylet. A biztosítási ügylet. A kereskedelmi testületek és hatóságok, kamarák. Vásárok, kiállítások, börzék. A vámügy. Külkereskedelem. Szabad kereskedelmi és vámrendszer. Vámterület. Entrepótok. Kereskedelmi szerződések általában. Consulok. A nemzetközi tartozások és követelések kiegyenlítése. Váltó-árfolyam.

Közlekedés. Annak jelentősége általában. A közönséges kocsutak, víziutak és vasutak. Szállító-intézmények. Vasúti tarifa, a tarifák különböző nemei. Posta, telegraf, telefon.

Pénzügytan. Államgazdaság. Államháztartás. Államszükséglet s fedezet. Budget. Zárószámadás. Az állambevételek.

Az állam saját gazdasági bevételei. Regálék. Monopólok.

Illetékek, azok egyes nemei s lerovásuknak módja. Bélyeg.

Adók és osztályozásuk általában. Egyenes és fogyasztási adók; forgalmi és örökségi adók, vámok.

Államadósság nemei, felvétele és törlesztésének módja. A fogalmak meghatározása és felosztása egész általánosságban a pénzügyi tudomány szerint. Részletesen a budget és az államjövödelmek egyes nemei a magyar pénzügyi törvények alapján röviden.

15. Jogi ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Bevezetésül röviden. A jog fogalma és nemei. Köz- és magánjog. Vagyonjog. Család- és öröklési jog. Vagyon, dolog. Dologbeli jogok: tulajdon-, zálog-, szolgalmi jog. Kötelmi jogok. Jogügyletek, szerződések és azok fajtái; letét, adás-vevés, kölcsön, bér, haszonbér, munkabér. A jogügyletek érvényességének feltétele. Jogi képviselő, meghatalmazás.

Az alsó osztályban tanult kereskedelmi ismeretek ismétlésével kapcsolatban s azok fonalán, a fontosabb határozatokra szorítkozva tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény I. része, a magyar váltótörvény, a nevezetesebb külföldi törvények, eltérő intézkedéseinek tekintetbe vételével, a csődtörvény főelvei; továbbá a kézi zálogügyletekről, az uzsoráról, a részletügyletekről s az értékpapírok megsemmisítéséről szóló törvények legfontosabb intézkedései.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A már tanultak ismétlésével kapcsolatban a fontosabb határozatokra szorítkozva, tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény II. része; az ipartörvénynek az iparrendszerre vonatkozó elvi határozatai és főbb intézkedései; a vízi s a vasuti jog fővonalasai, továbbá a kormánynak a kereskedelemre s az iparra gyakorolt befolyását ismertetvén, a kereskedelmi s iparkamarák szervezetről, a consuli biráskodásról, a szabadalmi, házalási és védőjegy-ügyről, a vasárnapi munkaszünetről, s a betegsegélyező pénztárakról szóló törvényes intézkedések lehető rövid ismertetése.

16. Vegytan és áruismeret.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

A vegytan fogalma. Egyszerű és összetett testek. Keverék, vegyület. Molekula, atom, molekula-súly, atom-súly. Chemiai rokonság, chemiai érték. Képletek. Hydrogén. Clór, sósav, bróm, jód, fluor, fluorhydrogén. Oxygén. Viz. Kén, kénhydrogén. Kéntrioxid, kéndioxid, kénsav. Nitrogen, ammoniak, salétromsav; levegő. Phosphor, phosphorsav, gyújtófagyártás. Arsen, arsenes-sav és arsen-sav, auripigment és realgar. Antimon, antimonttrisulfid. Bór- és bórsav. Carbonium-csoport, gyémánt, graphit, ceruza, faszén, csontszén, korom, kőszén. Szénoxid és széndioxid; a láng és az égés; szénsulfid. Silicium. Siliciumdioxid és az idetartozó drágakövek.

A fémek általában. Bázisok, savak sók. Natrium, natriumoxid és hidrat. Konyhasó, natriumsulfát, salétrom. Borax. Szoda, szoda bicarbona. Vízüveg. Kalium, kaliumhydroxid, kaliumchlorid, kaliumsulfát, kaliumjodid, kaliumchlorat, kalisalétrom, puszkapor. Hamuzsir, kaliumsulfát. Ammoniumchlorid, ammoniumsulfat, ammoniumcarbonat. Calciumchlorid, calciumoxid; mész, cement, chlor-mész, gipsz, mézskő, mézszégetés és mézszoltás. Bariumchlorid, bariumsulfat. Magnesium, magnesiumchlorid, magnesiumoxid, magnesiumsulfat, magnesiumcarbonat. Zink, zinkchlorid, zinkoxid, zinksulfat. Réz, rézchlorid, rézoxidul és rézoxid, rézgalic, rézcarbonat; réztartalmu festékek. Ólom, ólomoxid, ólomcarbonat, ólomchromat. Betüöntvény, sörét. Higany, higanychlorid, higanychlorür,

higanoxid, higany-szulfid (cinnober). Ezüst, ezüstchlorid, ezüstnitrát. Arany, aranychlorid. Bismuth, bismuthnitrát. Alumínium, alumíniumoxid s a megfelelő drágakövek, alumínium-sulfat, timsó. Agyag- és agyagárúk; üveg és üvegárúk. Vas és vasárúk; vaschlorid, vasoxid, vashydroxid, vasszulfidok, vasgálic, vascarbonat. Nikkel; cobaltchlorür, smalte, kobaltkék. Mangansuperoxid, kaliumpermanganat. Chromoxid, chromsav, kaliumchromat. Platina, platinachlorid. Ón, ónchlorür, ónchlorid, óndioxid, óndiszulfid, (musir arany). Ásványi festékek és drágakövek.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

A szerves vegytan elemei, kapcsolatban az áruismeret s a vegyészeti technológia bevonható részeivel. A szerves vegyületeket alkotó elemek. A szénvegyületek. Methan, petroleum, világító gáz, chloroform. Benzol, toluol, naphtalin, antracén. Illanó olajok és gyanták, kaucsuk és guttapercha, kámfor. Alkohokok; methyalkohol, aethyalkohol, szesz és szesz italok. Glycerin, nitroglycerin és dynamit. Szénhydratok; cellulose, kapcsolatosan a papírgyártás, robbanó gyapot és collonium, gummi; keményítő, kapcsolatosan a gabonaneműek, rizs és szágó. Szőlőcukor (méz). Nádcukor és a cukorgyártás. Phenol, hangyasav, ecetsav, (ecetgyártás); palmitinsav, stearinsav, oleinsav, kapcsolatosan a zsiradék, gyertya és szappangyártás. Művaj, borkősav, citromsav, salycilsav, cseresav és cserzőanyagok, kapcsolatosan a bőrgyártás. Sárga vérlugsó, vörös vérlugsó, cyankalium. Festőanyagok, növényi és állati festékek. Anilinfestékek. Alkaloidok, kapcsolatosan kávé, tea, kakao, dohány, fűszerek. Protein anyagok, kapcsolatosan az állati tápláló anyagokkal (halak, rákok, osztriga, tej, vaj, sajt, husárúk és husconservek).

A fonásra és szövésre alkalmas rostok: fonalak és szövetek. Faárúk.

17. Szépirás.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A folyóírás rendszeres tanítása és gyakorlása; rond- és díszírás.

A tantárgyak és heti órák.

Sor	Tantárgy	A heti órák száma			
		alsó	közép	felső	össze- sen
		osztályban			
1	Vallásstan	1	1	1	3
2	Magyar nyelv és irodalom . . .	4	3	3	10
3	Német nyelv	4	3	3	10
4	Francia nyelv	4	3	3	10
5	Földrajz	2	2	2	6
6	Történelem	2	2	2	6
7	Mennyiségtan és pol. számtan .	2	2	2	6
8	Természettan	2	—	—	2
9	Kereskedelmi számtan	4	3	4	11
10	Irodai munkálatok	1	2	2	5
11	Könyvviteltan	—	3	3	6
12	Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
13	Kereskedelmi ismeretek	2	—	—	2
14	Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
15	Jogi ismeretek	—	3	2	5
16	Vegytan és áruismeret	—	3	3	6
17	Szépíráás	2	—	—	2
	Összesen	32	34	34	100

VII.

A jövő tanévben használandó tankönyvek.

ALSÓ OSZTÁLY.

Dr. Koltai Virgil, A prózai írásművek fejlődése.

Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelvgyakorló I. képes kiadás.

Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan.

Jónás J.-Dr. Schack, Keresked. Levelező.

Laczkó-Ujvári, Francia nyelvtan és ker. levelező.

Kirchner-Pataki, Földrajz I.

Kerekes Gy. Történelem I.

Dr. Beke M. Algebra.

Lengyel S., Mértan.

Kovács J., Fizika.

Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan I.

Trautmann, Kereskedelemisme.

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Koltai V. Poétika.
 Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelvgvak., képes kiadás.
 Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan.
 Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasókönyv II.
 Dr. Kovács J., Francia keresk. szótár.
 „ „ „ Francia keresk. levelező 2. kiadás.
 Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező.
 Kirchner-Pataki, Földrajz II.
 Kerekes Gy., Történelem II.
 Dr. Beke M., Algebra.
 Lengyel S., Mértan.
 Havas-Bogyó, Keresk. Számtaan II. III.
 Schrön-Stocek, Logarithmusi táblák.
 Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
 Matavovszky, Vegytan — áruisme.
 Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
 Dr. Pisztóry M., Nemzetgazdaságtan.

FELSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Koltai V.-Sassi Nagy L. és Mészáros S., A magyar nemzeti irodalom története.
 Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező.
 Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv III. r.
 Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan.
 Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasókönyv II.
 Kovács S. János, Francia levelezés 2. kiadás.
 „ „ „ Francia keresk. szótár.
 Kirchner-Pataki, Földrajz III.
 Kerekes Gy., Történelem III.
 Bogyó-Havas, Keresk. Számtaan II. III. r.
 „ Táblák a pol. számtanhoz.
 „ Politikai számtan.
 Schrön-Stocek, Logarithmusi táblák.
 Bún S., az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
 Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
 Dr. Pisztóry M., Nemzetgazdaságtan.
 Matavovszky, Vegytan és áruisme.

VIII.

Kivonat a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola szervezeti szabályzatából.

Az intézet címe, célja, tanterve.

1. §. Az intézet címe: Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola.

2. §. Célja és rendeltetése, hogy ne csak a szűkebb lokális körre szorítkozva, hanem országos jelentőségre törekedve, hazafias és erkölcsös szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek, kik majdan mint kereskedelmi tisztviselők és mint önálló kereskedők úgy általánosan, mint szakműveltségük, valamint gyakorlati képzettségük szempontjából a kor magas fokú igényeinek megfeleljenek.

Feladata továbbá az intézetnek, hogy általános műveltség mellett a kereskedelmi ismeretek és képességek elsajátítását lehetővé tegye olyan ifjaknak is, kik nem a kereskedői, hanem mezőgazdasági vagy iparos, vagy a kereskedelmi tudományokban jártasságot feltételező más pályára készülnek és a kor gazdasági irányában megfelelően, a kereskedelmi szellemben művelteni s a kereskedelmi tudományokban képeztetni óhajtanak.

3. §. A belső szervezetet illetőleg az intézet minden tekintetben azon alapon áll, mely a három évfolyammal (alsó, középső és felső osztálylyal) bíró felső kereskedelmi iskolák számára a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumnak 1895. évi augusztus hó 20-án 44,001. szám alatt kelt rendeletével részletesen kijelöltetett.

4. §. Az idézett szervezeti rendeletben körülírt tantervet, valamint e tantervnek nevezett miniszterium által később netán elrendelendő módosítását az intézet magára nézve kötelezőnek ismeri. Attól akár kötelezőkül tekintendő tantárgyakra nézve, akár a tananyag részletes felosztását illetőleg, az intézet felső helyen kieszközölendő engedély alapján csak annyiban fog eltérni, amennyiben azt fontos helyi, vagy más figyelmet érdemlő körülmények, múlthatatlanul szükségessé teszik.

Semmi esetre sem engedtetik meg eltérés a hivatalos alaptervtől oly irányban, hogy akár a feldolgozandó tananyag mennyisége és foka, akár az abban kötelezőknek nyilvánított tantárgyak száma leszállították.

5. §. Szervezete és tanterve alapján az intézet által érettségi bizonyítvánnyal elbocsátott ifjak a szorosabb értelemben vett kereskedői pályán kívül a tisztviselők minősítéséről szóló 1883 évi I. t.-c. értelmében több rendbeli közhivatal elnyerésére, továbbá gazdasági intézetek s a műegyetem megfelelő collégiumának látogatására is minősítve vannak és végül amennyiben az intézetbe lépésük előtt 4 közép- vagy polgári iskolai osztályt jó sikerrel végeztek, jogosítvák, hogy hadkötelezettségöknek mint egyévi önkéntesek feleljenek meg.

Fentartás, felügyelet.

6. §. A Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola fentartója a nagykanizsai izr. hitközség.

7. §. Az intézet feletti felügyeletet a nm. vallás- és közoktatásügyi, valamint a nm. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumok e végből kirendelt közegeik által gyakorolják.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetet fentartó nagykanizsai izr. hitközség előjárósága kebeléből választott iskolaszékre van bízva.

A tanulók.

20. §. Tanulókul felvétetnek az első (alsó) osztályba:

a) oly tanulók, kik a gymnasium-, reál- vagy polgári iskola 4-ik osztályát legalább elégséges sikerrel bevégezték és ezt bizonyítvánnyal igazolják.

b) a 2. és 3. (középső és felső) osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolát legalább is elégséges sikerrel bevégezte.

E szabály alúl eltérés csak a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál kieszközölt engedély alapján engedhető meg.

21. §. A rendes tanuló osztálya összes kötelező tárgyait köteles hallgatni, hasonlókép tartozik eljárni ama nem kötelező tantárgyak óráira, melyek hallgatására az év elején önkényt jelentkezett.

Tanév, vizsgálatok.

22. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és tart június hó végeig. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1—3 közt történik. Az ezen időn túl jelentkezők felvételére nézve szintén a 3. §-ban említett miniszteri rendelet irányadó.

23. §. Január 31-én a tanulóknak előmenetelüket és erkölcsi viseletüket kimutató értesítők adatnak ki, melyek a szülőknek vagy gyámoknak bemutatandók és ezeknek sajátkezű aláírásával ellátva, az új szorgalomszak első hetében az osztályfőnöknek visszaadandók.

24. §. A tanév végén tartandó vizsgálatok nyilvánosak. A felső osztályt bevégzett növendékek a kormány küldöttjei jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, mely után előmenetelük szerint „jelesen felelt meg“, „jól megfelelt“, vagy „nem felelt meg“ osztályzatú bizonyítványt kapnak.

25. §. Az érettségi vizsgálat szó- és írásbeli. Az intézet igazgatója a közoktatásügyi miniszternél legalább egy hóval a vizsgálat előtt felterjeszti az írásbeli vizsgálat számára az illető tanárok által kitűzendő feladványokat.

IX.

Fegyelmi szabályok

a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola tanulói számára.

I. A tanulók kötelességei általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját, mint az intézet becsületét megóvni. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölcstelenség, neveltlenség, vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatú, előzékeny és minden tekintetben türelmes legyen s iparkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztálya főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkeznie. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A legszigorúbb büntetésre méltó az a tanuló, ki vétkes gondolkodásmódja és érzületének nyilvánítása által társai erkölcsseit rontja, vagy ezeket erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábítja.

5. §. A cél, mely a felső kereskedelmi iskola tanulói elé van tűzve, csak kitartó, megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szorítkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb kötelességérzetből eredjen s az idő s a művelődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételeztetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmódot. Öltözete s egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának úgy az iskolában, mint azon kívül, engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, úgyszintén, midőn távozik, valamennyi tanulónak fel kell állania.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha az tisztét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elváratik a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanulói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkedjenek.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, a szükséges iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, amennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeteiket rendben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távolmaradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőttől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők, vagy azok helyettesei által írásban, vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórák elmulasztása csak betegséggel és pedig csupán csak az orvosoknak, a szülőknek, vagy azok helyettesei bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jár, köteles a mulasztás okát az osztályfőtnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető, s a névsorból kitörölhető. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és a szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban: valóságos himlő, bárányhimlő, vörheny, kanyaró, diphteritis, szamarhurut, egyiptomi szembaj, szenvedett volna, felgyógyulása után az iskolába csakis akkor léphet be ismét, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál igazolja. A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névjegyre írott közlései nem fogadtatnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azt az egyént, akinek gondviselése alatt állnak, az igazgatónak és az osztályfőnöknek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és hallóképességére és esetleg más alapos óhajtására. Helyet változtatni vagy cserélni, csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a terembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését kellő magatartással bevárni. Előadás alatt csend és figyelem követeltek: mindennemű zavarás, ideértve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék a kikérdezésnél, felelni azonban csak a kérdezettnek szabad; a sűgás vagy beleszólás szigorúan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; feladatot mástól leírni s általában bárminemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorúbban tiltva van. Az osztályban lévő tanulók mindenkor helyeiken tartoznak maradni, az iskolatábla befirkálása, előadáson kívül a dobogóra lépni szigorúan tiltatik.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való álldogálás is. Óráközben az intézetből a tanulóknak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigorúan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb bútorok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszerű kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyakban tesznek, az illetők által és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtérítendő. Ha a kártevés rosszakaratból vagy pajkosságból történt, a vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alapíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános mulatságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárúsítása, cserélés, a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; éppen úgy tiltatik az adósságcsinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bárminemű célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselkedés hasonlóképpen

a fegyelmi törvények alá tartozik; e szerint minden az iskola céljával és méltóságával ellenkező cselekmény, pl. kávéházak, korcsmák és más nyilvános helyek látogatása szigorúan fenyítettik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozat szerint a következők: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítás; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék és a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium értesítetnek.

Ezeken kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, úgymint az iskolában való marasztalás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyettese értesítést nyer.

Tandíjmentes tanulók, kik erkölcsi viseletből kevésbé szabályszerű érdemjegyet kapnak, vagy hanyagságuk által ki nem elégítő tanulmányi előmenetelt tanúsítanak, elvesztik a tandíjmentességet.

IV. Befejező megjegyzések.

27. §. Ezen törvénynek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alóluk senki, még a szülők sem menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bir minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkal egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

29. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege 2 példányban mindcn tanulónak kiadatik, melyek egyike a szülők által aláírandó és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak, s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

X.

Jelentés

a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola „Deák Ferenc“ körének évi működéséről.

Önképző körünk az idei tanévben fennállásának 17-ik évfordulóját érte meg. 17 év nagy idő, főképp egy ifjúsági egyesület életében oly idő, amely komoly megfontolásra készíti az embert. Manapság ugyanis mindinkább terjed az a felfogás, hogy az ilyenmű ifjúsági egyesületeket meg kell szüntetni. Akik ezt akarják, azzal indokolják javaslatukat, hogy a cél, melynek elérésére az önképzőkörök elsősorban törekedtek, már fölösleges. A magyar nyelv minden téren érvényesíti a maga jogait, s így annak terjeszkedését ez úton még hathatósabbá tenni, úgy sem lehet.

Ámbár a javaslat indokolásának igazságához és jogosultságához sok szó fér s lehet érveket egyaránt felhozni pro és kontra: annyi mégis megállapítható, hogy szakiskolákban — minő a miénk is, — nem árt, ha van egy ilyenmű egyesület. Egyrészt hivatva van arra, hogy azt az egyoldalú műveltséget, a melyet a kereskedelmi iskolák elsősorban adnak, kissé általánosabbá tegye; másrészt arra is jó, hogy benne a tanulók gondolataikat megfelelő formába öltöztetni megtanulják.

Azért ez évben is megalakítottuk az önképzőkört. Az alakuló gyűlés Domány Ármin vezető tanár úr elnöklése alatt a következő eredménnyel zárult: Elnök: Nagy István f. o. t.; alelnök: Füst Ödön k. o. t.; titkár: Bedő József f. o. t.; másodtitkár: Kollárovits István k. o. t.; főkönyvtáros: Szabó Imre f. o. t.; könyvtárosok: Böhm Imre és Fischer Ernő f. o. t.; Goldstein Sándor és Szilágyi Imre k. o. t.

A kör működése, összehasonlítva az előző évekével, tagadhatatlanul eredményesebb volt. Az év folyamán 9 rendes és 6 díszgyűlést tartottunk. Díszgyűlés volt néhai Erzsébet királyné emlékére, Gyulai Pál elhalálózása alkalmából, március 15-én a márciusi napok megünneplése végett, ápr. 8-án gróf Széchenyi István halálának évfordulóján, ápr. 11-én és június 8-án, mikor is az önképzőkört ünnepség keretében bezártuk. Beadatott összesen 8 pályamű — mind önálló dolgozat, elbeszélés és értekezés, — amelyek közül kettőt jelesre, kettőt jóra, a többit egy-

szerűre érdemesítették. Volt összesen 23 szavalat, amelyből négyet jelesre, nyolcat jóra, a többbit egyszerűre fogadták el.

Dr. Ollop Mór ez évben is egy 10 koronás aranyat adott át e sorok írójának, hogy a kör legszorgalmasabb tagját megjutalmazza. A jutalmat Fürst Ödön, a kör alelnöke kapta meg, mint aki a kör legmunkásabb tagja volt. Fogadja a nemes adakozó ezuton is hálás köszönetünket.

Weisz Bódog, helybeli kereskedő 20 K pályadíjat tűzött ki a következő kérdésre: Minő hatással lenne az önálló vámterület Magyarország közgazdaságára? A kitűzött határidőig 4 pályamunka érkezett be, amelyek közül Ködbaum István dolgozata nyerte el a pályadíjat. Vajha e nemes példa követőkre találna.

Amidőn jelentésünk végére érünk, nem mulaszthatjuk az egyesület tagjait arra figyelmeztetni, hogy becsúljék meg éstartsák fenn meleg szeretettel ezt az intézményt, amely innen-onnan 2 évtized viszontagságaival megküzdött. Ha nagyjelentőségű eredményeket nem is produkálhat a kör, de tagjainak mindenestre alkalmat nyújt az önképzésre, ami nem csekély fontosságú dolog. Abban a reményben, hogy a kör még számos esztendő megér s eredményesebben működik: bezárjuk jelentésünket.

Az Önképzőkör vezető tanára.

XI.

Magánvizsgálati szabályzat.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 3640. sz. rendelete a felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok szabályozása tárgyában.

A felső kereskedelmi iskolák főigazgatójának.

A felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok eddigi rendszerének szigorúbb és helyesebb irányú szabályozása céljából az 1895. évi augusztus 20-án 4401. szám. a. kelt rendelettel a felső kereskedelmi iskolák számára kiadott szervezetnek a magánvizsgálatokra vonatkozó 64. és 65. §§-ait, valamint az e tárgyban kibocsátott rendeleteket ezennel hatályon kívül helyezve, a jelzett szakaszok helyébe a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ural megértően a következőket rendelem el:

64. §. Magánvizsgálatra bocsáthatók a felső kereskedelmi iskola alsó osztályának tárgyaiból oly egyének, a kik a polgári vagy középiskola negyedik osztályát (a latin nyelvtől eltekintve)

sikerrel végezték, 17-ik életévüket betöltötték s hitelesen bizonyítják, hogy a gyakorlati életben működnek; a középső és felső osztály tárgyaiból magánvizsgálatra, illetőleg az utóbbit követő érettségi vizsgálatra, azok bocsáthatók, akik az alsó, illetőleg középső osztályt akár nyilvánosan, akár magánúton elvégezték, 18, illetőleg 19 évesek s a gyakorlati életben működnek.

Az egyes osztályok vizsgálati rendszerint egyévi időközökben engedélyeztetnek. Felső kereskedelmi iskolából kimaradt tanulók kimaradásuk esztendejében még akkor sem kaphatnak magánvizsgálatra engedélyt, ha különben a fenti föltételeknek megfelelnek.

A magánvizsgálati engedélyért folyamodók szabályszerűen bélyegelt s a főigazgatóhoz címzett kérvényeiket minden év szeptember havában azon felső kereskedelmi iskola igazgatójánál nyújtsák be, a mely iskola állandó lakóhelyükön, vagy ahhoz legközelebb van. A kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi és oly hatósági bizonyítványt kell mellékelni, mely a folyamodó iskolai tanulmányai óta eltöltött foglalkozását is hitelesen bizonyítja.

A kereskedelmi iskola igazgatója a beérkezett kérvényeket a tanári kar véleményes jelentésével együttesen október hó első felében terjeszti föl a főigazgatóhoz.

Ugyancsak a kérvény benyújtásakor lefizetendő a beírási és az évi tandíj, mely díjak azonban kedvezőtlen elintézés esetén a folyamodónak visszaadtnak.

A beírási és tandíjak fizetése alól senki sem menthető fel. A magánvizsgálati engedélyt nyert egyének az előadást nem látogathatják.

A magánvizsgálatok mindenkor a főigazgató vagy megbízottja elnöklete alatt tartatnak június havában, illetőleg a felső osztálybeli magánvizsgálatok az érettségi írásbeli vizsgálatok előtt.

Az elnök állapítja meg a vizsgálat napját is. A vizsgáló bizottság tagjai a főigazgató (vagy megbízottja), az iskola igazgatója és azon osztály tanárai, a melyből a jelölt magánvizsgálatot tesz.

A jelölttől a vizsgálat megkezdése előtt megkövetelendő személyazonosságának igazolása. A vizsgálat kiterjed az illető osztály minden rendes tantárgyára, írásbeli és szóbeli s akként tartandó meg, hogy a jelöltnek az osztály összes tanítási anyagában való jártassága kitűnjék. A dolgozatok külső alakja úgy bírálendő el, mint a rendes tanulónál.

A bizonyítványt, — amelyen feltüntetendő a vizsgálati engedély száma és kelte, s hogy magánvizsgálat alapján állított ki, — nemkülönben a vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvet a vizsgáló bizottság elnöke, az igazgató s az illető osztályfő írják alá. Amennyiben a főigazgató nem maga elnökölt, a jegyzőkönyv hozzá felterjesztendő.

Szeptemberben tartandó pótló vizsgálatokra, kellően indo-

kolt esetekben, a magánvizsgázóknak is, akik a tanévvégi magánvizsgálaton igazolt betegség vagy súlyos ok miatt nem vehettek részt, a tanári kar adhat engedélyt. Ha az illető szeptemberben sem jelentkezik, vizsgálati engedélye további érvényét elveszti összes lefizetett díjaival együtt.

Vizsgálatok összevonása nem engedhető meg. Kivételes esetekben azonban és ha a jelölt előzetes vizsgálatát legalább is jó eredménnyel tette le, a következő osztályból főigazgatói engedéllyel már félév múlva jelentkezhetik vizsgálatra.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják, vagy érettségi vizsgálatot megfelelő sikerrel tettek.

Folyamodni olyan módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az első esetben az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, a mit a rendes érettségi vizsgálat követ: a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján pedig a jelöltnek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot kell tennie a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyaiból. A többi tárgy osztályzatai a középiskolai bizonyítványból veendőek át.

65. §. A magánvizsgálati díj mind a három osztályra nézve 80—80 korona, melyből minden vizsgázó tanárt tantárgyankint egy rész, az igazgatót, mint ilyent még egy rész illet meg.

A vizsgálatnak a jelölt részéről komoly ok nélkül való megszakítása a vizsgálati díj elvesztését vonja maga után. A tandíj és beírási díj minden osztálymagánvizsgálat után, valamint a magánvizsgálat ismétlése esetén is fizetendő.

A különbözeti vizsgálatoknál tandíj nem, hanem 120 korona vizsgálati díj, illetőleg az érettségi vizsgálatért az érettségi vizsgálati szabályszerű díj fizetendő. E vizsgálati díjakból is az igazgató, amennyiben a vizsgáló és a vizsgáló tanárok tantárgyankint egyenlő jutalékban részesülnek; ezentúl az igazgatót még egy rész illeti meg.

Ezen új szakaszokban megállapított szabályok 1903. év szeptember havától kezdve kötelezők.

A már tárgyalás alatt levő magánvizsgálatok ügye az eddigi szabály szerint nyerhet elintézés, valamint a már engedélyezett magánvizsgálatok is az eddigi eljárásnak megfelelően tartandók meg.

Minderről Nagyságodat tudomás és a további eljárás végett azzal a felhívással értesítem, hogy a magánvizsgálatok új szabályzatának megfelelő végrehajtásáról és szigorú ellenőrzéséről gondoskodják.

XII.

Az ifj. segítő egyesület 1909—1910.

BEVÉTEL

a) Pénztár-

	Korona	
Egyenleg az 1908—1909. tanév végén . . .	4203	38
*Az 1890-ben végzett tanulók adománya . . .	66	20
**Az 1900-ban érettségizettek adománya . . .	100	—
Intézeti tagok díjai	80	—
Alapító tagsági díj	10	—
Pártoló tagok díjai	15	—
Intézetten kívül r. tagok díjai	4	—
A f. é. érettségizők adománya Villányi alapra	31	80
Kamat	172	94
	<hr/>	<hr/>
	4683	32
	<hr/>	<hr/>

A fent kimutatott pénztárkészlet gyümölcsözően el van helyezve :

Az izr. hitközségnél	K	2257.96
A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál	"	1755.48
A Nagykanizsai Takarékpénztárnál	"	250.—
	<hr/>	<hr/>
	K	4263.44

b) Vagyonkimutatás :

Készpénz betétek	K	4263.44
Tankönyvek értéke az 1909/10. tanév végén	K	704.89
Ujabb beszerzések	"	254.60
	<hr/>	<hr/>
	K	959.49
10% leírás "	"	863.54
	<hr/>	<hr/>
	K	5126.98

évi pénztár- és vagyonkimutatása.

kimutatás.

KIADÁS

	Korona	
Ujonnal beszerzett könyvek és azok bekötése	254	60
Költségek és póstadíjak	7	28
Kézpénzsegélyek	110	—
Osztóndíjak	48	—
Egyenleg	4263	44
	4683	32

Domány Ármin s. k.
ellenőr,

Bún Samu s. k.
ig., elnök.

Dr. Villányi Henrik s. k.
pénztáros.

*A 20 éves találkozón megjelentek:

Berger Rezső, Barta Rezső, Bükki Sándor, Bürger Béla, Deutsch Aladár, Eckstein Gyula, Fischl Arthur, Götz Károly, Neuberger Ignác, Kleinfeld Ignác, Kiss Mór, Luria Sándor, Münz Jenő, Radó Róbert, Rosenberg Oszkár, Andor Pál, Schwarz Benő, Spitzer Zsigmond, Szabadi Ferenc, Weisz Ferenc. Összesen 20.

**A 10 éves találkozón megjelentek:

Acél Antal, Almási Ignác, Baum R. Arthur, Berger Pál, Boskowitz Ödön, Farkas Sándor, Fleiner Aladár, Fürst Albert, Grosz József, Günsberger Ernő, Haás Hugó, Havas József, Kovács Pál, Lukács Aladár, Lukács Béla, Mandler Artur, Marosi Gusztáv, Müller Zsigmond, Polgár Jenő, Radó Vilmos, Récsei Soma, Sugár Béla, Szántó Béla, Wilhelm Jenő. Összesen 24.

XIII.

A tanulók névsora, születési helye és ideje.

Alsó osztály.

Osztályfőnök: BALOG DÁVID.

- Abonyi Elek, Somogyszentlászló, 1895. január 23.
 Atlasz Ignác, Nagybjom (Somogym.), 1892. december 5.
 Barta Sándor, Zalaszentgrót, 1895. március 9.
 Baumann Lajos, Barcs, 1893. december 9.
 5 Berényi Géza, Nagykanizsa, 1892. október 22.
 Biró Ferenc, Vörs (Somogym.), 1894. szeptember 16.
 Bogenrieder Ottó, Nagykanizsa, 1893. október 17.
 Böhm Gyula, Keszthely, 1894. december 29.
 Brandlhoffer Frigyes, Nagykanizsa, 1894. február 11.
 10 Csemesz József, Letenye (Zalam.), 1894. december 28.
 Farkas Gyula, Keszthely, 1890. április 11.
 Fischer Bálint, Nagykanizsa, 1896. január 25.
 Fischer István, Zalatárnok, 1894. május 13.
 Fränkel György, Csanálos (Zemplénm.), 1896. március 18.
 15 Füzesi Lajos, Kaposvár, 1895. május 19.
 Gandl József, Vilke (Nógrádm.), 1895. augusztus 28.
 Gógl Béla, Nagykanizsa, 1893. március 8.
 Goldfinger József, Nagykanizsa, 1894. december 6.
 Grosz József, Nemesdéd (Somogym.), 1895. augusztus 16.
 20 Hacker Leó, Sopron, 1894. szeptember 9.
 Kondor István, Szigetvár (Somogym.), 1895. október 27.
 Krausz József, Nagykanizsa, 1893. szeptember 13.
 Lasky Nándor, Nagykanizsa, 1893. november 22.
 Mandl Jenő, Tótujfalu (Somogym.), 1894. október 23.
 25 Muth László, Siófok, 1896. március 19.
 Németh László, Mohács (Baranyam.), 1895. június 27.
 Polgár Béla, Kotor, 1896. február 20.
 Práger Árpád, Csáktornya, 1896. február 9.
 Rauch Béla, Vizvár (Somogym.), 1893. szeptember 10.
 30 Reich Andor, Jobbágy (Nógrádm.), 1893. október 15.
 Schweitzer Kálmán, Nagykanizsa, 1894. február 14.
 Somogyi Ernő, Bonhád (Tolnam.), 1895. július 16.

Strém Endre, Budapest, 1895. január 9.

Strém Imre, Budapest, 1895. július 12.

35 Szabó István, Nagykanizsa, 1892. augusztus 18.

Szitár Árpád, Nagykanizsa, 1893. november 3.

Vámosi Tivadar, Alsódomború (Zalam.) 1894. november 23.

Wollák Jenő, Lelle (Somogym.), 1894. július 4.

Zsubory István, Nagykanizsa, 1892. április 2.

Kimaradtak: Bethlen János, Prutser Sándor.

Középső osztály.

Osztályfőnök: DOMÁNY ÁRMIN.

- Betlehem György, Nagykanizsa, 1892. május 1.
 Blau Jenő, Csáktornya, 1894. április 24.
 Bolmánác Velimir, Budapest, 1894. február 9.
 Brandlhofer Antal, Nagykanizsa, 1891. december 21.
 5 Dóri Zsigmond ism., Nagykanizsa, 1892. december 2.
 Fuchs Imre, Kálmánca (Somogym.), 1893. december 3.
 Fürst Ödön, Muraszomhat, 1892. október 25.
 Gógl Jenő, Nagykanizsa, 1891. május 16.
 Goldstein Sándor ism., Nagymarton, 1891. augusztus 14.
 10 Hercog Aladár, Perlak (Zalam.), 1894. november 4.
 Herrnstein Pál, Csáktornya, 1893. október 20.
 Hirschler Ernő, Szeszete (Horvátorsz.), 1893. november 1.
 Hoffmann István, Nagykanizsa, 1894. október 27.
 Hütter Vilmos, Nagykanizsa, 1893. június 10.
 15 Josifovic Milivoj, Nagykanizsa, 1894. december 28.
 Keszler Ferenc, Eszék, 1893. április 16.
 Kisfaludi Aladár, Komlósd, 1892. augusztus 1.
 Klein Miklós, Lajosfa puszta (Somogym.), 1894. május 4.
 Kollárovcics István, Vizvár, 1891. július 16.
 20 Krausz Kálmán, Magyarszerdahely, 1892. augusztus 16.
 Mezei Henrik, Muraszombat, 1893. március 9.
 Mihalec József, Nagykanizsa, 1892. október 29.
 Pátkai Jenő, Szombathely, 1894. november 29.
 Perényi Andor, Nagykanizsa, 1892. május 25.
 25 Pissenberger Imre, Kapuvár (Sopronm.), 1892. július 18.
 Pollák Jenő, Nagykanizsa, 1893. aug. 20.
 Rechnitzer József, Pusztakovácsi, (Somogym.) 1893. június 8.
 Riebner Samu, Hottiza (Zalam.), 1894. szeptember 8.
 Rosenberg Lajos, Nagykanizsa, 1893. márc. 13.
 30 Schütz Béla, Pacsa, 1892. szeptember 11.
 Szigeti Lajos, Nagykanizsa, 1892. július 25.
 Strém Pál, Budapest, 1894. április 19.
 Székely Ernő, Csáktornya, 1894. június 6.
 Szémann György, Nagykanizsa, 1893. május 21.
 35 Szépe László, Nagykanizsa, 1893. október 12.
 Szilágyi Imre, Kaposvár, 1891. március 8.
 Vlasits Gábor, Nagykanizsa, 1893. március 26.

Kimaradt: Wollner Géza.

Meghalt: Keömives Izidor.

Felső osztály.

Osztályfő: Dr. VILLÁNYI HENRIK.

- Beck Ede, Szepetnek (Zalam.), 1889. október 11.
 Benkő Károly, Nagykanizsa, 1893. január 7.
 Bedő József, Pécs, 1891. április 9.
 Biach Imre, Nagykanizsa, 1893. november 23.
 5 Bók Endre, Lengyeltóti (Somogym.), 1893. május 26.
 Böhm Imre, Bélavár (Somogym.), 1893. október 1.
 Engel Armin, Nagymezka, (Zemplénm.) 1887. augusztus 12.
 Fischer Ernő, Nagykanizsa, 1892. május 9.
 Gál Ferenc, Nagykanizsa, 1892. augusztus 13.
 10 Gróf Lajos, Salföld (Zalam.), 1893. február 6.
 Guttentág Imre, Nagykanizsa, 1892. január 31.
 Handelsmann Ferenc, Nagykanizsa, 1893. december 16.
 Hudi József, Harta (Pestmegye), 1890. november 1.
 Jirovec János, Puszta-Szemes, (Somogym.) 1890. június 25.
 15 Kaloud József, Tarnov (Galícia), 1890. január 22.
 Kontor Ferenc, Lövő (Sopronm.), 1889. október 4.
 Korein Sándor, Zalaszentgrót, 1892. december 3.
 Ködbaum István, Nagykanizsa, 1891. november 25.
 Krámer Imre, Nagybjom (Somogym.), 1892. december 29.
 20 Leitner Károly, Tótszentmárton, 1893. szeptember 10.
 Lőrinc Gyula, Nagykanizsa, 1893. május 6.
 Nagy István, Zágráb, 1890. január 22.
 Piszár József, Nagykanizsa, 1892. július 29.
 Pollerman János, Nagykanizsa, 1889. december 4.
 25 Rosenberg Hugó, Belišće (Verőcem.), 1891. szeptember 7.
 Schwarc Imre, Kővágó-Örs, 1893. október 29.
 Stern Henrik, Staro-Petrovosello (Pozsegam.), 1892. márc. 14.
 Szabó Imre, Nagykanizsa, 1892. április 18.
 Szegő János, Alsódomború (Zalam.), 1892. január 29.
 30 Ugor Ferenc, Nagykanizsa, 1890. április 6.
 Viola Lajos, Nagykanizsa, 1889. május 19.

Meghalt: Hamburg Róbert.

XIV.

Az 1908/9. tanévben végzett tanulók alkalmazási helye.

A tanuló neve	A cég neve	A város neve
Beck Sándor	„Winea“ magy. bortermelési és kereskedelmi r. t.	Budapest
Biró Simon	Ulrich B. J.	„
Bodó Rezső	Agrárbank	Kaposvár
Bódog Ferenc	Br. Gutmann Vilmos	Nagykanizsa
5 Bőhm Vilmos	Kaposvári ker. és iparbank	Kaposvár
Francsics József	Déli vasut igazgatóság	Budapest
Freud Károly		Grác
Grünfeld Elek	„Auer“ gáz, izzófény r. t.	Budapest
Guttman Imre	Pollitzer és Holzmann	Kőbánya
10 Hamburg Sándor	Beinhacker és Bach	Wien
Hahn Izidor	Neues Politisches Volksblatt	Budapest
Hoffmann Sándor	Eugenio Müller	Triest
Kalmár Hugó	Br. Gutmann Vilmos	Nagykanizsa
Keller István	Szlavoniai drávavidéki vasut	Eszék
15 Kertész Jenő	Nagyatádi Takarékpénztár	Nagyatád
Klein Oszkár	Gróf Jankovics Aladár ura- dalma	Delkovác
Krausz Jenő	Fischer J. C.	Budapest
Lusztig József	I. Schachter	Wien
Melczér Jenő	Fekete erdői üvegyár Deutsch K. I.	Nagyvárad
20 Mischon Béla	Déli vasut igazgatóság	Budapest
Neumann Károly	Magy. lesz. és pénzváltó- bank	Barcs
Polgár Árpád	Magy. ker. részvénytársaság	Budapest
Révész János	Urodalmi főbérnökség és szeszgazdasági gyár	Annamajor
Ring Pál	Ring Lipót és Samu	Kaposvár
25 Róna Gyula	Pozsonyi bank r. t.	Pozsony
Rosenberg Emil	Ifj. Neumann Miksa	Csáktornya
Singer Sándor	Singer József és Társa	Nagykanizsa

A tanuló neve	A cég neve	A város neve
Somlyó Ödön	Ungaro Croata gőzhajós- társaság	Fiume
Spiller Gyula	F. keresk. iskolai tanárképző	Budapest
30 Schulz Oszkár	Magyar államvasut	Zágráb
Schultheisz István	Ker.MunkásbiztosítóPénztár	Nagykanizsa
Stern László	Magyar Pénzüintézetek Közp. Hitelbankja r. t.	Budapest
Strasser József	Fischer J. kivilágítható cég- tábla vállalat	"
Szeidmann Ernő	Austro-Orient. Hand. Act. Ges.	Konstantinápoly
35 Szerb Ernő	Gráner és Csakaturner	Csáktornya
Varga Lajos	Ujlaky, Hirschler és Fia	Alsódomboru
Weisz Ignác	Keresked. bank	Munkács

XV.

Jelentés az 1909—10-iki juniusi érettségi vizsgálatokról.

A május 30. és 31. napjain megtartott osztályvizsga alapján a felső osztály 31 rendes és 2 magántanulója közül 4 folyó évi szeptember hóban teendő javító vizsgára utasított, 1 betegség miatt engedélyt kapott az osztályvizsga szeptemberben való letételére. Írásbeli érettségi vizsgálatra bocsáttatott tehát 26 rendes és 2 magántanuló = 28. Ezek közül 1 az írásbeli vizsgálatok folyama alatt megbetegedvén, szeptember hóban teendő pótló vizsgálatra utasított. Az írásbeli vizsgálatokat végig tehát letette 25 rendes és 2 magántanuló.

A tanári kar által felterjesztett tételek közül kir. főigazgató úr a következőket jelölte ki:

I. Könyvvitel.

Farkas Péter 1910. május 1-én következő vagyonállapottal nyitja meg üzletét:

AKTIVA	PASSZIVA
Árukészlet . . . K 36520.—	Hitelezők . . . K 4690.—
Készpénz . . . „ 5186.75	Elfogadványok „ 10110.—
Adósok . . . „ 24017.20	Átmeneti kamat „ 200.—
Küldvények . . „ 17306.05	Tiszta vagyon „ 70000.—
Ingóságok . . . „ 1970.—	
K 85000.—	K 85000.—

Ugyanekkor belép az üzletbe Varga Pál K 30000 készpénzzel s az üzletet mint közkereseti társaság folytatják.

A szerződés értelmében Farkas az üzlet vezetésért havi 300 K fizetést kap, a társak betétei 6°/_o-al pr. anno kamatoztatnak, a tiszta nyereség a betétek arányában osztandó el s ezeket szaporítja.

Máj. 3.	Küldenek Reinighaus testvéreknek Grác 5 vagon 500 q árpát à 14.65	K 7325.—
„ 10.	Leszámítatják Barta Jenő váltóját pr. jun. 20 5 ⁰ / ₀ lerovat 41 napra „	1460.— 8.31
		K 1451.69
„ 15.	Reinighaus testvérek jelentik, hogy a küldeményt rend- ben átvették s küldik érte elfogadványukat pr. aug. 3.	
„ 18.	Érkezik Fehér Mártontól, Siófok, 3 vagon 300 q tengeri à 13 K 3900, fizetendő 3 hó mulva.	
„ 20.	Vesznek Ujvári Páltól helyben 4 havi elfogadványuk elle- nében 2 vagon zabot à 14.20	K 2840.—
„ 24.	Beváltják ma lejáráó elfogadványukat Kovács Ernő r.	„ 2740.—
„ 26.	Veszik Antal Pál adós csekkjét a Pesti Ma- gyar Kereskedelmi bankra	„ 2000.—
„ 31.	Farkas kivett a pénztárból K 200.—, Varga 150 koronát.	
„ „	Üzleti költség K 420.—	

Zárás: Az árúkészlet értéke K 40120.—, az ingóságok értékéből
5⁰/₀ leirandó, a küldvények atm. kamattöbblete K 240.—

Eredmény: 6 jeles, 7 jó, 11 elégséges, 3 elégtelen.

II. Német nyelvb.

Die Oesterreichisch-Ungarische Bank.

Eredmény: 1 jeles, 4 jó, 19 elégséges, 3 elégtelen.

III. Német kereskedelmi levelezés.

1. Molnár B., Pozsony, megkérdezi Kalmár Jánostól, Buda-
pest, 1910. VI/1: mily feltételekkel volna hajlandó tőle férfi- s
gyermekfehérműt bizományi eladásra átvenni. Hivatkozik a
Pozsonyi Első Takarékpénztárra mint ajánló cégre.

2. Kalmár VI/4 közli a feltételeket, 3⁰/₀ skontó vagy 3 havi
intézzvénnyel való eladás, 4⁰/₀ jutalék, a tényleges kiadások meg-
térítése és a megbízó számla értékének $\frac{2}{3}$ erejéig reá való
intézésre.

Eredmény: 1 jeles, 5 jó, 20 elégséges, 1 elégtelen.

IV. Magyar fogalmazás.

Takarékosság legyen az üzletember jelszava.

Eredmény: 1 jeles, 4 jó, 22 elégséges.

V. Magyar kereskedelmi levelezés.

1. Ernyei Gyula helybeli cég 1910. május 7-én a budapesti Első Magyar Iparbanktól K 30000 nyílt váltóhitelt kér.

2. Budapest V/10 a hitelt megadja. Feltételek: Folyószámlán mindenkor a bankkamatlábnál 1⁰/₀-al többet vesz, 1¹/₂⁰/₀-al kevesebbet ad, fedezet 3 nappal a lejárat előtt, nettó provízió 1¹/₄ ⁰/₀.

3. Kanizsa V/12 a feltételeket elfogadja, egyúttal intéz a bankra K 3750.— pr. augusztus 15. Bettlheim M. és tsa-ra ott, K 400.— pr. V/31 Kertész Tódorra ott s a váltók elfogadását kéri.

4. Budapest V/13. Kanizsa intézkedését tudomásul veszi.

5. Kanizsa aug 10-én a 15-én lejáró váltót K 3760.— küld.

6. Budapest aug. 15. a kifizetett váltót visszaküldi.

Eredmény: 1 jeles, 5 jó, 19 elégséges, 2 elégtelen.

VI. Francia kereskedelmi levelezés.

1. F. é. április 15-én Kerekes Lajos Budapesten Georges Buron cégnél Elboenfben rendel minta szerint No. 947 12 vég 145 cm. széles fekete posztót à fr 160.— végenkint. A szállítás vasúton teherárúkép történjék.

2. F. é. április 20-án Georges Buron Elboenfben teljesíti a megrendelést s elküldi a posztót ládában, teherárúkép. Csomagolásért felszámít fr 5.—. A számlaösszegnek fr 1920-nak kiegyenlítését csekkel a Comptoir d'Escompte-ra Elboenfben kéri.

Eredmény: 1 jeles, 7 jó, 18 elégséges, 1 elégtelen.

VII. Kereskedelmi számtan.

1. Berlin Budapest számlájára a következő ügyleteket bonnyolítja le:

1. Február 16-án vesz per U. február 100 drb. osztrák hitelrészvényt à 208.50, adó, courtage.

2. Márc. 15-én elad per U. 100.000 frt névértékű Magyar aranyjradékot à 95.50, adó, courtage.

3. Ápril 3-án elad L 283, 15, 7 per május 28 à 20.25, 3 hó, 3⁰/₀ courtage.

4. május 10-én vesz pr U. május 200 darab osztrák-magyar államvasuti részvényt à 139.50, adó, courtage.

Junius 30-án kiállítja a folyószámlát tartozik 4⁰/₀, követel 3⁰/₀, 1⁰/₀₀ jutalék.

1. Elkészítendő Berlin elszámolása.
2. Követel egyenleg esetében Budapest küldvényezett magának K váltót pr a/v à 85.20 rövid lát, tartozik egyenleg esetében intézvényezett magára K váltót; mennyi az intézvény névértéke.

Eredmény: 9 jeles, 6 jó, 11 elégséges, 1 elégtelen.

Az írásbeli érettségi vizsgálatok táblázatos kimutatása.

T á r g y	1	2	3	4	Össze- sen
Magyar fogalmazás	1	4	22	—	27
Német nyelv	1	4	19	3	27
Német keresked. levelezés	1	5	20	1	27
Magyar " "	1	5	19	2	27
Francia " "	1	7	18	1	27
Kereskedelmi számtan	9	6	11	1	27
Könyvvitel	6	7	11	3	27

Az írásbeli vizsgálatok eredménye alapján 31 érettségire jelentkezett rendes és 2 magántauló közül szóbelire bocsáttatott 25 rendes és 2 magántanuló.

A szóbeli vizsgálatokat június 20-án és 21-én tartottuk meg dr. Zorn Vilmos nyug. jogakadémiai igazgató, vallás- és közoktatásügyi miniszteri biztos ur és Dr. Zárny Károly, pécsi ker. és iparkamarai titkár, kereskedelemügyi miniszteri biztos ur elnöklete alatt.

Az érettségi vizsgák végeredménye ez:

Jelesen felelt meg: Nagy István.

Jól feleltek meg: Benkő Károly, Engel Ármin, Fischer Ernő, Ködbaum István, Rosenberg Hugó.

Megfeleltek: Beck Ede, Biach Imre, Bók Endre, Böhm Imre, Gróf Lajos, Gál Ferenc, Hudi József, Kaloud József, Korein Sándor, Krámer Imre, Leitner Károly, Piszár József, Pollermann János, Stern Henrik, Szabó Imre, Szegő János, Viola Lajos, Aigner Géza, Supka Béla.

2 tárgyból szeptember hóban javító érettségi vizsgát tehet: 2.

XVI.

A felső keresked. iskolai érettségi bizonyítvánnyal járó jogok és minősítés.

Az intézet három évfolyamának végeztével a tanulók érettségi vizsgálatot tesznek, melynek eredményes letétele a következő életpályákra nyújt képesítést, jogokat és előnyöket:

1. A szorosan vett kereskedelmi pályára.
2. Az áll. közigazgatás azon ágainál, melyekre az érettségi bizonyítvánnyal bíró ifjakat a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. I. t.-c. minősítetteknek és illetékeseknek nyilvánít, u. m.:
 - a) a *postaszaknál*, mint postafőtisztviselők;
 - b) a *pénztári szaknál*, mint központi állampénztári és adóhivatali tisztviselők, törvényhatósági pénztárosok, ellenőrök, könyvvezetők, gyámi pénztárosok;
 - c) a *kezelési szaknál*, mint dohányárúdei, raktári hivatalnokok, telekkönyvvezetők;
 - d) a *zálogházaknál*, mint zálogházi igazgatók, ellenőrök, könyvvezetők, pénztárosok, ellenőrző számtisztek.
- e) Az államszámviteltani vizsgálat letétele esetén alkalmazást nyerhet a számvevőségi szaknál mint főszámvevőségi és ellenőrzési hivatalnok s minden állami hivatalnál, u. m.: miniszteriumoknál, megyéknél és törvényhatósági joggal felruházott városoknál, pénzügyigazgatóságoknál, adófelügyelőségeknél, illetékkiszabási s minden állami hivatalnál, dohányjövedékeknél, állami jószágigazgatóságnál stb.

3. Ezekon kívül az intézet növendékei, ha tanulmányaikat folytatni akarják, beléphetnek:

1. a *budapesti keleti kereskedelmi akadémiába*,
2. a *m. kir. közlekedésügyi akadémiába* (vasút, hajózás, posta, táviró),
3. a *kereskedelmi iskolai tanárképző-intézetbe*,
4. Az 1900. évi 100.000. sz. belügyminiszteri rendelet szerint a községi jegyzőségre képesítő közigazgatási tanfolyamra felvétetnek.

Ezen jogok és előnyök mellett az 1889. évi VI. t.-c. 25. §-a értelmében az *egyéves önkéntességi jogot* is élvezik.

XVII.

Statisztikai kimutatás.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		o s z t á l y			
Iskola- látogatás	Beiratott összesen . . .	41	39	32	112
	Évközben kimaradt . . .	2	2	—	4
	Meghalt	—	—	1	1
	Létszám a tanév végén	39	37	31	107
Születési év	1887	—	—	1	1
	1888	—	1	—	1
	1889	—	—	4	4
	1890	1	—	5	6
	1891	—	5	5	10
	1892	4	10	8	22
	1893	8	12	9	29
	1894	13	11	—	24
	1895	10	—	—	10
	1896	5	—	—	5
Vallás	Izraelita	23	25	22	70
	Róm. katolikus	17	11	10	38
	Ág. evang.	—	1	—	1
	Ev. reform.	1	—	—	1
	Görög. kath.	—	2	—	2
Anyanyelv	Magyar	41	37	29	107
	Német	—	1	—	1
	Horvát	—	1	2	3
	Lengyel	—	—	1	1

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		o s z t á l y			
A felvétel alapja	Ismétlő	3	2	—	5
	Polg. isk. 4. oszt.	22	—	—	22
	Gimnázium 4. oszt.	15	—	—	15
	Reáliskola " "	1	—	—	1
	Felső keresk. isk. alsó " " " felső	—	37	—	37
		—	—	32	32
Nyelv- ismeret	Magyar	29	23	27	79
	Magyar-német	8	5	1	14
	Magyar-horvát	1	8	2	11
	Magyar-német-horvát	3	3	2	8
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagykanizsai	21	22	17	60
	Más zalamegyei	7	6	6	19
	Somogy megyei	9	5	3	17
	Vas megyei	—	2	—	2
	Baranyamegyei	1	1	—	2
	Pest megyei	—	2	—	2
	Nógrádmegyei	1	—	—	1
	Tolnamegyei	1	—	1	2
	Békésmegyei	1	—	—	1
	Sopron megyei	—	—	1	1
	Zágrábmegyei	—	—	1	1
	Verőceme gyei	—	—	1	1
	Belovár megyei	—	1	—	1
Zemplén megyei	—	—	1	1	
Steierországi	—	—	1	1	
A szülő vagy gyám polg. állása	Önálló kereskedő	15	7	11	33
	Keresked. alkalmazott	1	4	3	8
	Önálló iparos	5	2	3	10
	Iparosnál alkalmazott	1	2	3	6
	Köztisztviselő	7	4	4	15
	Magántisztviselő	4	4	1	9
	Östermelő	2	2	—	4
	Ügyvéd	2	1	1	4
	Magánzó	4	10	3	17
Egyéb	—	3	3	6	

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		o s z t á l y			
Tandij- fizetés	Egész tandijat fizet	17	7	10	34
	^{3/4} " "	2	6	2	10
	^{1/2} " "	7	9	7	23
	^{1/4} " "	8	10	7	25
	Tandijmentes	7	7	6	20

A tanulmányi eredmény kimutatása.

Tantárgy	Alsó oszt.				Köz. oszt.				Felső oszt.			
	Az osztályozott tanulók száma											
	39				37				30			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Hittan	10	10	18	1	9	14	14	—	5	23	2	—
Magyar nyelv és irod.	2	14	18	5	2	7	27	1	1	5	24	—
Német nyelv	1	10	18	10	—	7	24	6	1	8	18	3
Francia nyelv	3	12	16	8	—	6	26	5	1	6	21	2
Földrajz	5	11	20	3	2	13	19	3	4	7	18	1
Történelem	5	13	20	1	2	10	25	—	4	9	17	—
Mennyis. és pol. számt.	5	10	22	2	2	9	25	1	4	9	17	—
Természetan	2	12	23	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Keresked. számtan	4	14	20	1	3	9	23	2	3	9	18	—
Irodai munkálatok	9	14	16	—	6	16	15	—	2	15	13	—
Könyvviteltan	—	—	—	—	6	14	16	1	4	10	16	—
Keresked. levelezés	2	14	21	2	—	7	24	6	1	6	22	1
Keresked. ismeretek	8	14	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Közgazdasági ismeretek	—	—	—	—	—	9	27	1	3	10	17	—
Jogi ismeretek	—	—	—	—	3	13	20	1	5	10	14	1
Vegytan, áruismeret	—	—	—	—	2	11	23	1	3	9	18	—
Szépírás	6	25	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	5	5	2	—	2	5	—	—	—	—	—	—
Írásb. dolgozatok külső alakja	9	12	18	—	4	30	3	—	6	18	6	—
Magaviselet	27	10	2	—	20	16	1	—	20	10	—	—

XVIII.

Jelentés a IV. női kereskedelmi tanfolyamról.

A női kereskedelmi tanfolyam célja: azon kereskedelmi szak- és irodalmi ismeretek, valamint gyakorlati ügyességek elsajátítása, amelyekre az életben a nőknek, akár mint könyvvivőknek, pénztárosoknak, levelezőknek s egyéb üzleti alkalmazottaknak, akár mint a család tagjainak, pl. az üzletben az apa vagy férj helyettesítése alkalmából, vagy a háztartásban szükségük van.

A tanfolyam 10 hónapig tart.

A női kereskedelmi tanfolyamba oly növendékek vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola és leánygymnásium 4., vagy a felső leányiskola 2. osztályát sikerrel végezték, avagy megfelelő előképzettségüket a magyar nyelvből, számtanból és földrajzból felvételi vizsgálatlal igazolják.

Felvételi vizsgálatra a tanári kar határozata értelmében azok bocsáttatnak, kik legalább 15 évesek.

A felvételi vizsgálat díja 10 korona.

A *felvételi vizsgálatnál* megkívántatik: 1. A magyar nyelv ismerete alak- és mondattanilag s jártasság a fogalmazásban, 2. számtanból jártasság a négy alapműveletben egész és törtszámokkal s a hármasszabályhoz tartozó feladatok megfejtése, 3. földrajzból Európa, különös tekintettel Magyarországra, továbbá Ázsia és Amerika leíró földrajza általános vonásokban, Afrika és Ausztrália átnézetileg.

A női ker. tanfolyam egy osztályába rendszerint csak 40 növendék vehető fel.

R e n d e s t a n t á r g y a k :

Kereskedelmi számtan	heti 3 órában
Könyvvitel	„ 3 „
Kereskedelmi és váltóismeret	„ 1 „
Irodai munkálatok és levelezés	„ 3 „
Német nyelv és levelezés	„ 2 „
Keresked. földrajz áruismével	„ 2 „
Gyorsírás	„ 3 „
Szépírás	„ 1 „

Rendkívüli tantárgy: Gépírás heti 2 órában.

Tanári kar:

Bún Samu, igazgató, felső ker. iskolákra képesített tanár, a felső ker. iskola igazgatója, tanította a könyvvitelt.

Balog D., felső ker. iskolákra képesített tanár, tanította a ker. földrajzot és áruismét.

Domány Ármin, középiskolákra képesített tanár, tanította az irodai munkálatokat és ker. levelezést.

Elek Mór, szakvizsgázott felső ker. isk. tanárjelölt.

Krámer Lajos, polg. iskolákra képesített tanár, tanította a gyorsírást és gépirást.

Dr. Rosenberg Mór, gyakorló ügyvéd, tanította a keresk. és váltóismeretet.

Dr. Villányi Henrik, felső keresked. iskolákra képesített tanár, tanította a német nyelvet és levelezést.

Női felügyelő: **Halász Jenőné**, okl. tanítónő.

Miután elegendő számú tanuló jelentkezett, a tanfolyamot a nagym. vallás- és közokt. miniszter úr 88585/909. sz. engedélyével szeptember 10-én megnyitottuk.

Beiratott 33 tanuló, kik közül 32 a tanfolyamot a tanév végeig látogatta

A női kereskedelmi tanfolyam növendékei:

Babics Ida	Nagy Erzsi
Balázs Teréz	Neumann Julia
Biba Margit	Pollák Ilona
Benkő Mária	20 Pollák Janka
5 Fitzkó Elvira	Perényi Jolán
Fitzkó Anna	Rosenberg Szidónia
Hauser Ilona	Róna Ilona
Hornyák Margit	Rosenthál Sarolta
Hirsch Erzsi	25 Schweitzer Jolán
10 Hoffmann Margit	Steiner Erzsi
Kövesi Mariska	Stern Irén
Kreiner Jolán	Singer Teréz
Krausz Cecília	Székely Ilona
Kolmann Franciska	30 Szili Gizella
15 Lampel Irma	Tursits Jolán
Lackenbacher Lenke	Zalai Sarolta

Kimaradt: Goricsánec Viola

Az írásbeli záróvizsgálatokat június 9., 10. és 12-én, a szóbelieket 22-én tartottuk meg dr. Zorn Vilmos, nyug. jogakadémiai igazgató, vallás- és közoktatásügyi és Dr. Záray Károly, pécsi ker. kamarai titkár, kereskedelemügyi miniszteri biztosok elnökelete alatt.

A tanári kar határozata értelmében, a jövő tanévben is megnyitjuk a tanfolyamot, ha legalább 30 tanuló jelentkezik. Akik tehát abban résztvenni óhajtanak, jól teszik, ha e végből már július első 3 napján utolsó iskolai bizonyítványuk felmutatásával az igazgatóságnál előzetesen jelentkeznek; a végleges felvétel azonban csak szeptember 1., 2. és 4. napjain eszközöltetik, mely alkalommal születési és utolsó isk. bizonyítvány bemutatandó.

Évi tandíj 100 korona, beirási díj 20 korona.

A női keresk. tanfolyam statisztikai kimutatása.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	
Iskolalátogatás	Beiratkozott összesen	33
	Kimaradt	1
	Záróvizsgálatot tett	32
Vallás	Izraelita	22
	Római katolikus	11
Anyanyelv .	Magyar	33
A felvétel alapja	Polgári iskola 4. oszt. bizony.	30
	Felvételi vizsga	3
A szülő v. gyám lakóhelye	Nagykanizsa	18
	Megyebeli	15
A szülő v. gyám polg. állása	Önálló kereskedő	9
	Önálló iparos	14
	Köztisztviselő	4
	Magántisztviselő	2
	Egyéb	4

XIX.

Értesítés a jövő tanévre.

A tanulók felvétele szeptember 1., 2. és 4. napján délelőtt 9—12, d. u. 3—5 óráig történik, a javító és pótló vizsgálatok augusztus 31-én d. e. 8—12 óráig tartatnak meg.

Az alsó osztályba azon tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium-, reál- vagy polgári iskola alsó 4 osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak olyan tanulók vétetnek fel, kik az alsó, illetve középső osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő foku szakiskolán legalább elégséges sikerrel végezték.

Ujonnán belépő tanulók születési bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javító vizsgálatra bocsáttatnak azon legfeljebb 2 tantárgyból elégtelen érdemjegyet nyert tanulók, kiket erre a tanári kar ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványban jelezve van. A javító vizsgálat iránti folyamodványok legkésőbb augusztus 20-ig az igazgatóságnál benyújtandók.

Évi tandíj az alsó és középső osztályban 160 korona, a felső osztályban 200 korona.

A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az 1-ső részlet a beiratáskor, a 2-ik részlet február hó elején. Méltánylást érdemlő esetekben a tandíj negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az 1-ső negyed a beiratáskor, a 2-ik negyed november 15-én, a 3-ik negyed február 1-én, a 4-ik negyed április 15-én fizetendő.

Beiratási díj 11 korona.

Egyéb díjak: a) a hitközségi pénztárba: nyugdíjalapra 6 kor., énektanítási díj 2 kor., az izr. tanulók hitoktatási díj fejében 4 kor., b) beiratkozásnál: az önképző kör könyvtára részére 2 kor., a róm. kath. tanulók hitoktatási díj fejében 6 kor.

Mindenki, ki tandíjmentességet kíván nyerni, eziránt írásban tartozik folyamodni. Folyamodók tartoznak kellően felszerelt kérvényüket augusztus 15-éig a hitközségi előljáráshoz benyújtani. A folyamodványhoz melléklendők: a szülők szegénységi, valamint a tanuló utolsó évi iskolai bizonyítványa.

A szülőknek, vagy azok helyetteseinek kötelessége az iskolán kívül a tanulók erkölcsi magaviselete fölött őrködni. Az igazgatónak jogában áll megkövetelni, hogy olyan szállásadóktól, kiknél a felügyeletet elégtelennek tartja, az ifjak megbízhatóbb helyre vitessenek.

A vidéki szülőket figyelmeztetjük tehát, hogy gyermekeik elhelyezése tekintetében kellő körültekintéssel járjanak el. Ebben az osztályfőnökök szívesen szolgálnak útbaigazítással.

A tanulók óvakodjanak elrongyolott, piszkos és régebb kiadású iskolai könyvek beszerzésétől. Minden tankönyvből a legújabb kiadás használandó.

Nagykanizsa, 1910. június hó 29.

BÚN SAMU

igazgató.

Tartalomjegyzék.

	Oldal
I. Iskolaszék	2
II. Jelentés a lefolyt tanévről	3
III. A iskola jötevői	5
IV. Tanári kar	6
V. Tanári könyvtár	8
VI. Tanterv	10
VII. Az 1910/11-iki tanévben használandó tankönyvek	25
VIII. Szervezeti szabályzat	27
IX. Fegyelmi szabályok	30
X. Önképzőköri jelentés	34
XI. Magánvizsgálati szabályzat	35
XII. Ifjúsági segítő egyesület	38
XIII. A tanulók névsora	41
XIV. Az 1909/10-ik tanévben végzett növendékek alkalmazási helye	45
XV. Jelentés az érettségi vizsgálatokról	47
XVI. A felső kereskedelmi iskolal érettségi bizonyítvánnyal járó jogok és képesítés	51
XVII. Statisztikai kimutatás	52
XVIII. Női kereskedelmi tanfolyam	56
XIX. Értesítés a jövő tanévre	60

A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGJA,

IGAZGATÓ.

1911.

KRANUSZ ÉS FARKAS KÖNYVNYOMDÁJA NAGYKANIZSÁN.

80606